

PROPOSITIE VIJFHEERENLANDEN

Een hernieuwd perspectief

Van zoekrichting naar betekenisvol resultaat

17 juni 2021

PROPOSITIE VIJFHEERENLANDEN

Een hernieuwd perspectief

Van zoekrichting naar betekenisvol resultaat

Hans van der Werff
Frederik van Dalftsen
Lars Bos
Eva Stolk

17 juni 2021

Inhoudsopgave

1. Forse financiële tegenvaller gemeente Vijfheerenlanden	4
2. Een nieuw perspectief: het verbinden van ambities en opgaven	5
2.1 Onderzoeken en verbinden	6
2.2 Arrangementen tussen overheden (en andere partijen)	6
2.3 Een hernieuwd perspectief voor gemeenschap en gebied Vijfheerenlanden.....	7
3. Waar zitten de inhoudelijke kansen voor een hernieuwd perspectief?.....	8
3.1 De zoekrichtingen in onderlinge prioritering	9
3.2 De gouden kans: wonen	9
3.3 Drie relevante zoekrichtingen	11
3.4 Drie interessante zoekrichtingen.....	15
3.5 Drie complexe zoekrichtingen	17
3.6 Een buitencategorie zoekrichting.....	18
4. Wat biedt en vraagt een hernieuwd perspectief?	19
4.1 Aspecten van de programmatische aanpak Vijfheerenlanden	20
4.2 Aanpak en planning.....	22
Bijlage: Subsidiemogelijkheden per zoekrichting.....	23

HOOFDSTUK 1

Forse financiële tegenvaller gemeente Vijfheerenlanden

De gemeente Vijfheerenlanden heeft een fikse financiële tegenvaller moeten incasseren vanwege de toegewezen en inmiddels betaalde claim van Niemans Beton. Het bedrag van de claim is zodanig substantieel (€ 92 miljoen) dat ondanks reserveringen, de investeringsagenda van de gemeente flink onder druk is komen te staan. Tal van plannen, zoals deze voorzien waren, kunnen daarmee niet zonder meer uitgevoerd worden. De gemeenschap en het gebied van de Vijfheerenlanden ondervinden hiervan de schade.

Het bestuur van de gemeente van de Vijfheerenlanden is primair verantwoordelijk om gegeven de nieuwe financiële situatie zodanige keuzes te maken dat de schade voor de gemeenschap beperkt wordt. Door beleidskeuzes te maken en/of de financiële speelruimte te vergroten. Er op gericht om zoveel mogelijk van de meest essentiële en prioritaire plannen toch tot realisatie te brengen. En om zo perspectief te bieden aan gemeenschap en gebied.

In voorliggende propositie geven we zicht op de mogelijkheden om dit perspectief concreet te maken.

In hoofdstuk 2 gaan we in op het creëren van perspectief door het verbinden van de ambities en beleidsprioriteiten van de gemeente Vijfheerenlanden met die van medeoverheden, waaronder de provincie Utrecht en het ministerie van BZK.

In hoofdstuk 3 laten wij een ordening van de zoekrichtingen zien, waarbij we hebben gekeken naar impact en haalbaarheid. Hiermee brengen we college en gemeenteraad van Vijfheerenlanden in positie om gericht toe te werken naar een inspirerende agenda. In de ordening ontstaat -naar het oordeel van Berenschot- een aanwijzing voor het bestuur waar de focus zou kunnen liggen.

U vindt in de bijlage een beschrijving van de zoekrichtingen zoals deze op 17 mei in de commissie Algemene Zaken zijn behandeld. En die voor de propositie één slag verder zijn gebracht. In hoofdstuk 4 gaan we tot slot in op wat de propositie biedt en vraagt. Van organisatie en bestuur en in te nemen stappen.

HOOFDSTUK 2

Een nieuw perspectief: het verbinden van ambities en opgaven

Het ministerie van BZK en de provincie Utrecht hebben zich bereid verklaard om vanuit een positieve grondhouding te kijken waar investeringsprogramma's, beleidsspeerpunten en subsidies van het Rijk en de provincie verbonden kunnen worden aan de opgaven en doelen van de Vijfheerenlanden. Ook voor Rijk en provincie staat het belang van de gemeenschap van deze jonge gemeente voorop. De keuzes van het bestuur van de gemeente Vijfheerenlanden en het verbinden van beleidsdoelen van VHL, Rijk en provincie kunnen samen leiden tot een inspirerende agenda voor de gemeenschap (inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties) en gebied van de Vijfheerenlanden. De gemeente streeft naar het creëren van een agenda, die naast inspirerend en aansprekend ook substantieel is (in omvang en financiële middelen), breed is (niet alleen over één of twee beleidsthema's) en de beleidsspeerpunten van de gemeente en medeoverheden verbindt.

2.1 Onderzoeken en verbinden

Berenschot heeft de opdracht van de gemeente Vijfheerenlanden gekregen om te onderzoeken of in samenwerking met medeoverheden een propositie gemaakt kan worden. Een propositie die bouwstenen aandraagt voor de genoemde inspirerende agenda. Deze -in een propositie- beschreven bouwstenen zijn inhoudelijk verkend langs drie lijnen, namelijk:

- Een analyse van beleidsdocumenten, investeringsprogramma's en uitvoeringsprogramma's van gemeente, ministeries, provincie en andere (mede-) overheden;
- Verkennende gesprekken met deskundige ambtenaren van gemeente, ministeries, provincie, waterschappen en aan de beleidsthema's gerelateerde organisaties, zoals de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU) en ProRail.
- Een analyse van subsidiemogelijkheden in Nederland en bij de EU.

Voorgaande stappen zijn in nauwe en goede samenwerking gegaan met twee coördinerende ambtenaren bij de provincie Utrecht en BZK. Daarnaast heeft er gedurende de relatief korte periode waarin dit onderzoek is uitgevoerd afstemming plaats gevonden met het college en gemeenteraad van de gemeente Vijfheerenlanden, als ook met de ambtelijke top binnen Vijfheerenlanden en gedeputeerde Robert Strijk van de provincie Utrecht en Directeur Generaal Chris Kuijpers van het ministerie van BZK.

2.2 Arrangementen tussen overheden (en andere partijen)

Het resultaat van het onderzoek van Berenschot is een propositie, waarin kansrijke mogelijkheden voor bijdrages aan een inspirerende agenda worden beschreven. De uitwerking vraagt aan het bestuur om keuzes te maken en aan te geven waarop de focus komt te liggen. Welke onderdelen van de propositie worden het meest interessant en/of kansrijk geacht.

De geprioriteerde propositie is voor het bestuur van de Vijfheerenlanden uitgangspunt om na het zomerreces in samenwerking met medeoverheden zodanig te worden uitgewerkt dat er een concrete en inspirerende (uitvoerings-) agenda ontstaat.

Voor deze onderdelen van de propositie kan een arrangement gemaakt te worden. In een arrangement maken de gemeente Vijfheerenlanden én één of meer andere partijen/medeoverheden afspraken met elkaar. In het arrangement worden opgaves, doelen en resultaten vastgelegd, alsmede de voorwaarden waaronder het arrangement tot realisatie komt, inclusief de planning, de inzet van middelen en de governance.

De voorliggende propositie "Een hernieuwd perspectief" geeft aan waar mogelijkheden liggen om tot zo'n arrangement te komen. Die propositie is echter meer dan een "ideeënbak". De mogelijkheden komen voort uit een vooronderzoek waarin beleidsinitiatieven van de Vijfheerenlanden verbonden zijn aan beleidsspeerpunten of uitvoeringsagenda's van medebesturen. Deze zijn vervat in zoekrichtingen, die steeds input zijn geweest voor de gesprekken met het Rijk, de provincie Utrecht, het waterschap en andere publieke of private organisaties. En die ook besproken en behandeld zijn in het college en de gemeenteraad van de Vijfheerenlanden.

Subsidiemogelijkheden per zoekrichting

De subsidiemogelijkheden voor Vijfheerenlanden zijn voor de verschillende zoekrichtingen op Europees niveau, nationaal niveau en provinciaal niveau in kaart gebracht. Daarnaast is ook gekeken naar externe fondsen. Op basis van deze analyse lijken de mogelijkheden op Europees niveau beperkt. Waar de Europese subsidiemogelijkheden voor ondernemers talrijk zijn, hebben Europese bijdragen aan gemeenten veelal niet de vorm van subsidies. De meeste mogelijke bijdragen aan lokale overheden zijn financieringsmechanismen in de vorm van leningen of investeringsfondsen om investeringskosten te dekken. Ook vanuit het Rijk en de provincie zijn verschillende subsidiemogelijkheden. Met name laatstgenoemde partij biedt uiteenlopende aanknopingspunten voor de gemeente Vijfheerenlanden. Concrete subsidiemogelijkheden zijn per zoekrichting in de bijlage weergegeven.

2.3 Een hernieuwd perspectief voor gemeenschap en gebied Vijfheerenlanden

Het bestuur van iedere gemeente is verantwoordelijk om gegeven steeds wijzigende omstandigheden richting te geven aan de gemeente. Ook als de wind in de rug blaast of als het tegen zit. Voor het bestuur (college en gemeenteraad) van de gemeente Vijfheerenlanden geldt dit in het bijzonder. De tegenvaller met de claim van Niemans Beton is veel groter dan voorzien en van een dergelijke omvang dat het bij iedere middelgrote gemeente de investeringsagenda stevig onder druk zou zetten. Juist in die situatie heeft het gemeentebestuur er voor gekozen om niet bij de pakken neer te gaan zitten maar te kiezen voor perspectief voor gemeenschap en gebied. Dat betekent toekomstgericht samenwerken met medeoverheden. En met de blik gericht op gemeenschap en toekomst.

Voorliggende propositie is een belangrijke bouwsteen in die toekomstgerichte en perspectiefrijke benadering. De propositie geeft zicht op samenwerkingsmogelijkheden en op het verbinden van beleidsgelden van Rijk en provincie (en anderen) met die van de gemeente.

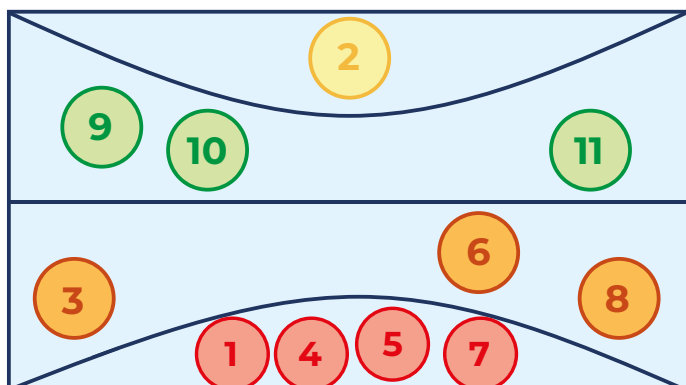

HOOFDSTUK 3

Waar zitten de inhoudelijke kansen voor een hernieuwd perspectief?

Voor het onderzoek naar de propositie VHL hebben we 11 zoekrichtingen onderzocht. Deze zijn hieronder in overzicht weergegeven. We hebben een grafische prioritering weergegeven in een viertal categorieën. Deze categorisering is de hoofdconclusie van onze verkenning en daarmee ook het advies t.a.v. de propositie. We werken de categorieën in de rest van dit hoofdstuk uit, inclusief onderbouwing.

3.1 De zoekrichtingen in onderlinge prioritering

We hebben in de prioritering een viertal categorieën van zoekrichtingen gemaakt. Primaire onderscheidende kenmerken in de prioritering zijn dus geweest: waar is beweging mogelijk? En wat is de potentiële impact die de zoekrichting heeft op de situatie in VHL. Daarbij was het belang van de gemeenschap leidend.

De categorieën luiden als volgt:

1. Gouden kans: spannend, veel potentie en veel impact
2. Relevant: grote kansrijkheid, met impact én potentie
3. Interessant: redelijke impact en potentie, kansrijkheid beperkter
4. Gecompliceerd: slecht haalbaar of weinig toevoegend

We lichten hierna de categorieën inclusief zoekrichtingen nader toe. In de bijlage leest u een compleet startbeeld per zoekrichting, zoals eerder ook met de gemeenteraad gedeeld.

3.2 De gouden kans: wonen

De gouden kans is een zoekrichting die de potentie heeft om voor Vijfheerenlanden échte impact te hebben. En die ook binnen bereik lijkt te liggen. We beschrijven de essentie van de mogelijke propositie op wonen hieronder.

Zoekrichting 2 Wonen

Voor wonen geldt dat dit een grote, nationale opgave is, voor nu én in de komende jaren. Daarbij spelen er twee belangrijke ontwikkelingen: er is een tekort aan beschikbare woningen én de woonbehoefte van Nederlanders blijft, als gevolg van demografische verschuivingen, ook de komende jaren veranderen. Er zijn dan ook forse provinciale én landelijke ambities op het thema wonen, met op Rijksniveau ook substantiële middelen ter realisatie van de ambities.

Voor Vijfheerenlanden liggen er twee grote kansen om ambities samen te laten vallen met ambities van medeoverheden:

Extra woningbouwlocaties aanbieden rond Vianen;

De regio Utrecht staat aan de lat voor 75.000+ woningen tot 2040.¹ Programmatisch is daar zicht op, maar zeker rond de stedelijke kern Vianen is het ontwikkelen van meer woningbouwlocaties een concrete kans om inkomsten te genereren vanuit de exploitatie van de grond. Daarnaast geldt dat er vanuit Rijk en provincie, mits het om betekenisvolle aantallen woningen gaat, mogelijkheden zijn om realisatie te ondersteunen. Dan wel door capaciteit (kennis/kunde), dan wel door financiële impulsen (o.a. voor het wegnemen van onrendabele toppen). Voor de gemeente Vijfheerenlanden is het verder ontwikkelen van woningbouw rond Vianen dus een concrete kans om met eigen aanbod aan te sluiten op de ambities van medeoverheden én daar zelf beter van te worden. Het is ook de kans die we als eerste benoemen, omdat het minder concreet is dan de volgende maar op termijn ook om meer impact/betekenis kan gaan. Consequentie is vanzelfsprekend wel dat de stedelijkheid van Vianen verder zal toenemen. Deze mogelijkheid vergt daarom als allereerst

¹ Ruimtelijk Economische Koers – U10

politieke en bestuurlijke koersbepaling in Vijfheerenlanden, zowel over de wenselijkheid als over de concrete potentiële locaties.

Kans op 3e tranche woningbouwimpuls Broekgraaf maximaliseren; De gemeente Vijfheerenlanden ontwikkelt bij Leerdam de wijk Broekgraaf. De ontwikkeling van deze wijk is ingewikkeld door de aanwezigheid van de Merwede-Lingelijn die dwars door de plannen loopt. Realisatie van Broekgraaf (met name de woningen in de door gemeente beoogde nieuwe uitleglocatie Broekgraaf-Noord) vergt ingrijpen in de fysieke infrastructuur rond het spoor (fietsstunnel, ongelijkvloerse kruising spoor/weg realiseren). Deze ingrepen maken realisatie van Broekgraaf kostbaar. Het Rijk heeft een regeling (de derde tranche woningbouwimpuls – een landelijke regeling ter stimulering woningbouw – inschrijving in september 2021 mogelijk²) om woningbouwprojecten met hoge kosten (onrendabele toppen) te stimuleren. Voor VHL zou een stimuleringsbedrag vanuit de derde tranche woningbouwimpuls realisatie van Broekgraaf (in z'n volledige omvang) helpen. Voor BZK en de provincie is het aantrekkelijk omdat woningbouw en flexibiliteit/doorstroom op de woningmarkt gestimuleerd worden.

Toegang tot deze middelen is echter gebonden aan voorwaarden, waarbij het ministerie van BZK en de provincie Utrecht de gemeente Vijfheerenlanden kunnen helpen daaraan te voldoen. De beoordeling van de derde tranche woningbouwimpuls-aanvragen gebeurt door een onafhankelijke commissie.

Gezamenlijke actie: Om dit in gang te trekken, is het belangrijk om tot een schrijf/projectteam te komen met de provincie Utrecht dat zich de komende 3 resterende maanden (indienen aanvraag september 2021) buigt over het rondbrengen van de aanvraag. BZK kan hierbij meelesen en meedenken om zo tot een optimale aanvraag te komen. Het lijkt op voorhand verstandig hierover ook op korte termijn bestuurlijk gesprekken te voeren. Een eerste bestuurlijk gesprek tussen VHL en de provincie Utrecht staat hierover al gepland. Helpen betekent concreet:

- Meedenken en -werken aan het zoeken naar een manier om toch een aanvraag in te kunnen dienen, die voldoet aan gestelde eisen. Dit vergt van de provincie het creatief kijken naar hoe om te gaan met de beoordeling van de woningbouwplannen en regionale programmering en vraagt van BZK zoeken naar het minimaal benodigde

aantal woningen om de aanvraag in behandeling te kunnen nemen. NB: ook VHL heeft puzzelwerk te doen: wat zou 't minimale aantal woningen voor de impulsaanvraag zijn om tot haalbare realisatie van de plannen te komen?

- Daarnaast geven BZK en provincie aan bereid te zijn kwalitatief mee te lezen/-denken/-werken om de aanvraag voor derde tranche woningbouwimpuls zo kansrijk mogelijk te maken.

Het gaat inhoudelijk om het volgende:

- De woningbouwimpuls zou aangevraagd worden voor een 300-tal nog te ontwikkelen woningen in Broekgraaf-Zuid (die op korte termijn ontwikkeld worden) én een nader te bepalen aantal woningen in Broekgraaf-Noord (orde-grootte 300 tot 500 extra), gezamenlijk zijnde één project, namelijk Broekgraaf. De gemeente heeft een extern bureau laten onderzoeken dat ze hiermee voldoen aan de criteria van de regeling.
- Vanuit BZK is de officiële eis om voor minimaal 500 woningen aan te vragen.
- Daarbij is ook vereist dat de locatie in het provinciale programma wonen en werken is opgenomen. Broekgraaf-Zuid is eerder ruimtelijk aanvaardbaar geacht en is in de provinciale Interim Omgevingsverordening aangeduid als stedelijk gebied, Broekgraaf-Noord is een nieuwe uitbreidingslocatie die nog integraal moet worden afgewogen.
- Bij de samenwerking van gemeente en provincie en Rijk is het ook van belang om alles in het werk te stellen om de aanvraag te laten voldoen aan de inhoudelijke criteria, die in de beoordeling worden gehanteerd. In de huidige situatie voldoen ze nog niet.

Beide kansen hebben veel impact op de gemeente Vijfheerenlanden: de realisatie van Broekgraaf betekent instroom van nieuwe inwoners (die ook weer lokale belastingen afdragen) én een forse impuls voor de kern Leerdam. Nieuwe woningbouwplannen rond Vianen kunnen ook de stedelijkheid van deze kern versterken. Daarnaast brengt het nog meer nieuwe instroom én biedt het mogelijkheden voor beweging binnen de woningmarkt van Vijfheerenlanden zelf (doorstroom/starters). En financieel gaat het om forse kansen/steun. De prijs is natuurlijk ook in beide situaties helder: extra woningen gaan altijd ten koste van landelijk gebied of groen/rust binnen de bestaande stedelijke kernen. Het is aan de politiek hoe hierin de ideale balans te kiezen.

² www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/woningbouwimpuls

3.3 Drie relevante zoekrichtingen

Er zijn drie relevante zoekrichtingen aan te merken waarbinnen een deal vanuit de propositie zoals hieronder heel aannemelijk lijkt en de impact en potentie voor de gemeenschap en de gemeente duidelijk aanwezig zijn. Daarmee zijn het bijzonder interessante zoekrichtingen die wat ons betreft de volle inzet verdienen. We behandelen ze hieronder apart van elkaar.

Zoekrichting 9 en 10

Natuur, recreatie en toerisme

Zoekrichting 9. Natuur en zoekrichting 10. Recreatie en toerisme worden, vanwege de vele raakvlakken, in dit onderdeel samen gepresenteerd onder de noemer 'landschapsonwikkeling'.

Natuur maakt een belangrijk onderdeel uit van de gemeente Vijfheerenlanden. Zo is het gebied van de huidige gemeente gevormd in een voortdurende interactie van mens en natuur. Binnen de zoekrichting wordt voor zowel natuurontwikkeling als beleefbare natuur onderzocht in hoeverre de gemeente Vijfheerenlanden in samenwerking met partners initiatieven kan ontplooiën. De gemeente Vijfheerenlanden heeft daarnaast toeristen en recreanten met een afwisseling van landelijk gebied, water, natuur, oude stadjes en cultureel erfgoed, het nodige te bieden. De zoekrichting recreatie en toerisme richt zich vooral op de kansen voor het vergroten en/of versterken van de beleefbaarheid van natuur en het toeristisch-recreatief aanbod binnen de gemeente Vijfheerenlanden.

Voor Vijfheerenlanden liggen er een aantal kansen om ambities samen te laten vallen met ambities van medeoverheden:

Groene contour en Natuurnetwerk Nederland;

In eerste instantie had de provincie voor de ontwikkeling van de Groene Contour geen middelen. Deze moesten worden gegenereerd door derden (rood voor groenconstructies). In het huidige coalitieakkoord is € 12 miljoen gereserveerd voor realisatie van de groene contour. De opgave was 3.000 ha

(in 2040) en hiervan is tot op heden slechts 55 ha gerealiseerd. Ook in de groene contour kunnen landbouwgronden geheel of gedeeltelijk van functie veranderen. Hiervoor is dit voorjaar een instrumentenkoffer ontwikkeld. Bij realisatie van natuur in de groene contour krijgen deze gronden meestal een NNN-bestemming. Ook de groene contour maakt deel uit van het provinciale omgevingsbeleid. In de gemeente Vijfheerenlanden liggen ten zuiden en ten oosten van Vianen enkele groene contour-gebieden (delen van polders Bolgerijen en Autena). De financiering is deels voor rekening van de provincie Utrecht en grotendeels voor rekening van derden.

In de uiterwaarden liggen kansen voor realisatie van de Groene Contour. Het gaat dan om zwevende hectares, die hier kunnen landen in delen van Vijfheerenlanden die pas recent naar Utrecht gegaan zijn en daarom "onderbedeeld" zijn in Groene Contour op de kaart; voor de hectares in de uiterwaarden is gericht €6 miljoen beschikbaar (volledige afwaardering 85% en 95% subsidie inrichting). Analoot aan de bovengenoemde "onderbedeling" kunnen ook elders in Vijfheerenlanden zwevende hectares worden gerealiseerd, bijvoorbeeld in combinatie met lichte recreatieve inrichting. Hiervoor geldt een maximale afwaardering van 50% en 95% voor inrichting.

Ecologisch bermbeheer; De provincie beheert sinds de jaren '70 haar provinciale wegbermen op ecologische wijze. In Vijfheerenlanden gaat het specifiek om de provinciale weg Zijderveld- Leerdam en de oevers van het Merwedekanaal. Sinds 2 jaar is de provincie Utrecht aangesloten het convenant van de Stichting Blauwzaam. Die Stichting promoot en stimuleert groene verbindingen in de Vijfheerenlanden en Alblasserwaard. Het idee is om dat het ecologisch beheer van gemeentelijke wegbermen en dijken en bermen van het waterschap bijdraagt aan de versterking de groene dooradering van het landelijk gebied en de biodiversiteit. Door intensievere samenwerking tussen Vijfheerenlanden, de provincie en andere partijen die het beheer van bermen uitvoeren zouden de aanpakken beter op elkaar afgestemd kunnen worden, om zo o.a. de biodiversiteit in de gemeente te vergroten. Het idee is om van Vijfheerenlanden een pilot gemeente te maken voor wat betreft integraal (ecologisch) bermbeheer. De provincie Utrecht zou hierin het initiatief kunnen nemen.

Daarnaast zijn er vanuit de medeoverheden een aantal concrete subsidiemogelijkheden beschikbaar, die nu nog niet volledig door Vijfheerenlanden benut lijken te worden:

Ecologische verbindingen (kleine landschapselementen/groene dooradering);

Vanuit de provincie Utrecht zijn er middelen beschikbaar voor de groene dooradering van het landelijk gebied. Hiervoor kunnen nieuwe kleine landschapselementen (beplantingen, poelen, natuurvriendelijke oevers) worden aangelegd. Via het Platform Kleine Landschapselementen is een bedrag van € 50.000 per gemeente beschikbaar, voor agrarische collectieven binnen de gemeente. Gemeentelijke cofinanciering is gewenst, maar over de hoogte is geen vaste norm afgesproken.

Natuur en samenleving; De provincie Utrecht ondersteunt verschillende projecten als Groen aan de Buurt (burgerinitiatieven), een voucherregeling Beleef en Bewonder (zie ook pijler 'beleven en betrekken' van natuurvisie provincie Utrecht) en Groen doet goed, (educatie voor kinderen). Specifiek voor groen doet goed is jaarlijks een bedrag van maximaal € 15.000 beschikbaar (als 50% cofinanciering). De provincie verdubbelt de bijdrage van de gemeente met een maximum van € 15.000 per jaar. De bijdrage van de gemeente kan financieel van aard zijn, maar kan ook in inzet van fte's worden ingebracht.

Agenda vitaal platteland; De provincie Utrecht stelt voor verschillende thema's subsidies beschikbaar³. Met name op het onderdeel 'recreatie' lijken concrete aanknopingspunten te liggen. Zo is er subsidie beschikbaar voor het verbeteren en uitbreiden van fiets-, wandel-, en vaarroutenetwerken. Het gaat hierbij onder andere om recreatiebankjes langs wandelroutes. De kosten van deze recreatiebankjes worden voor 100% door de provincie Utrecht gesubsidieerd.

Op het gebied van 'natuur' en 'recreatie & ontspanning' is nog niet al het beleid vastgesteld, ook niet bij medeoverheden. Op basis van de verwachtingen ten aanzien van het vaststellen van nieuw beleid worden de volgende kansen onderscheiden:

Biodiversiteit in stad en dorp; De provincie Utrecht wil gemeenten ondersteunen als vervolg van de Utrechtse aanpak wet natuurbescherming. Het voorstel is dat de provincie Utrecht hiervoor de komende jaren extra middelen gaat inzetten (dit moet nog worden besloten). Het gaat hierbij om een financiële bijdrage bij ecologisch onderzoek, soortenmanagementplannen en actieve soortenbescherming. Naast het project biodiversiteit in stad en dorp zijn er ook middelen beschikbaar via de Uitvoeringsverordening Subsidie Biodiversiteit.

Provinciale voedselagenda; De provincie Utrecht wil met de voedselagenda gezond en lokaal (korte keten) eten bevorderen. De voedselagenda gaat dit jaar (2021) van start en zal inzetten op het versterken van bestaande netwerken, verbinden van lopende initiatieven, maar ook het uitvoeren van nieuwe projecten en onderzoek.

Programma recreatie en toerisme; De provincie verwacht rond de jaarwisseling het programma Recreatie en toerisme vast te stellen. Na vaststelling van dit programma vindt er overleg plaats tussen de gemeente Vijfheerenlanden en de provincie Utrecht om te onderzoeken waar overlap in beleidsdoelstellingen is en waar concreet samengewerkt kan worden. De provincie ziet daarnaast in het huidige beleid aanknopingspunten via subsidiemogelijkheden in het kader van onder andere merkversterking en innovatief ondernemerschap. In dit kader zouden Vijfheerenlanden en de provincie specifiek kunnen kijken het thema glas (Glasstad Leerdam).

Toeristische overstap punten (TOP's); De provincie Utrecht gaat de Toeristische Overstap Punten (TOP) inventariseren en waar gewenst aanpassen. De TOP's in de gemeente Vijfheerenlanden (Ameide, Leerdam, Lexmond en Vianen Ponthoeve) worden meegenomen in deze exercitie.

Wandelroutes Vijfheerenlanden; De provincie Utrecht gaat aan de slag met het upgraden van het wandelknooppuntensysteem. De wandelroutes in de gemeente Vijfheerenlanden (rondje langs de proefgriendjes, stadswandeling Vianen, langs het vogelkijkscherm en tussen Luistenbuul en Zouweboezem) worden meegenomen in deze exercitie.

Sport(beleid); Op dit moment bereidt de provincie Utrecht het provinciaal sportakkoord Utrecht voor. De ambities waar de provincie Utrecht op gaat inzetten zijn: sport in de openbare ruimte, verduurzamen van sport en inclusieve sport. Op dit moment wordt binnen de gemeente Vijfheerenlanden gewerkt aan het opstellen van nieuw sportbeleid. De definitieve inhoud is niet bekend, maar het verduurzamen van sportaccommodaties en inclusiviteit lijken wel een plek te gaan krijgen in het nieuwe sportbeleid. Hier lijken dus concrete kansen te liggen voor de gemeente Vijfheerenlanden. Zodra het sportbeleid van de gemeente is vastgesteld en de provincie de ondersteuningsmogelijkheden heeft uitgewerkt, zal er contact zijn over samenwerkingsmogelijkheden. De provincie gaat graag in gesprek over het beleid en kansen voor samenwerking.

³ www.zoek.officiëlebekeendmakingen.nl/prb-2021-84.html

Dat kan goed via het provinciaal sportakkoord of individuele gesprekken. In het sportakkoord kan iedere partij zijn eigen ambities en belangen inbrengen.

Al met al liggen er vele aanknopingspunten om, primair met steun van de provincie, te intensiveren op dit beleidsdomein (landschapsontwikkeling) en zo voor Vijfheerenlanden én een aantrekkelijkere natuur én meer recreatie te realiseren. Dit levert een verdere verbetering van het leefklimaat op, maar ook meer omzet/instroom voor de lokale economie.

Zoekrichting 11 Ontwikkeling bedrijventerreinen, vakonderwijs en arbeidsmarkt

De vitaliteit en leefbaarheid van Vijfheerenlanden wordt gevormd door meerdere elementen. De bril van de Brede Welvaart (van het Planbureau voor de Leefomgeving) geeft daar goed zicht op.

Één van de basisvoorwaarden is dat de combinatie van arbeidsmarkt en economie gezond is en in evenwicht. Vijfheerenlanden heeft een arbeidsmarkt waar laag- en middelbaar opgeleiden de overhand hebben.

Kijken we naar de feiten, dan zien we het aantal banen in de gemeente (673,8 banen per 1000 inwoners tussen de 15 en 74 jaar; CBS) onder het regionaal en ook provinciaal gemiddelde (755 per 1000) ligt. De Vijfheerenlanden is daarmee nu qua werk afhankelijk van buurgemeenten. De arbeidsparticipatie is goed en ligt op het provinciaal gemiddelde en de werkloosheidscijfers zijn zelfs lager (2,7 versus 3,3 %). De banen binnen de Vijfheerenlanden zijn verhoudingsgewijs vooral te vinden in handel, industrie, recreatie & toerisme en landbouw. Met name de collectieve sector is ondervertegenwoordigd (17,7% in Vijfheerenlanden versus 30,9% in de provincie).

In deze zoekrichting 11 staat het versterken van de relatie tussen arbeidsmarkt en economie centraal. Hierin zijn een aantal bedreigingen en kansen:

Bedrijventerreinen; Vijfheerenlanden beschikt over meerdere bedrijventerreinen in Vianen, Leerdam en Meerkerk. Sommige zijn goed gelegen aan snelwegen (Meerkerk) of zelfs op het snijpunt van snel- en vaarwegen. De doorontwikkeling van deze bedrijventerreinen in kwalitatieve zin als aanjager voor economische ontwikkeling, biedt kansen om blijvend aantrekkelijk te zijn voor bedrijven. Momenteel is zichtbaar dat de bezetting van de bedrijventerreinen niet slecht, maar zeker niet optimaal is. Deels voortkomend uit veroudering.

Economie; de economie van de Vijfheerenlanden kenmerkt zich door handel, logistiek, maakindustrie en landbouw. Een economie waar behoefte is aan vakmensen.

Arbeidsmarkt; Vijfheerenlanden heeft een arbeidsmarkt waar laag- en middelbaar opgeleiden domineren. Voor de meer generiek opgeleide mensen een sector die kwetsbaar is en waar de verwachting is dat werkgelegenheid af neemt. Voor vakmensen zijn de perspectieven zonniger. De verwachting is dat er langjarig behoefte blijft bestaan aan goed opgeleide en vaardige vakmensen. Het komende decennium is zelfs een ernstig tekort aan deze vakmensen. Staatssecretaris Van Ark heeft een breed offensief aangekondigd, om een kwalitatief goede werkgeversdienstverlening als bijdrage aan het tot stand komen van een goede match tussen vraag en aanbod te realiseren.

Ontgroening en vergrijzing; de gemeente Vijfheerenlanden is zeker geen krimpgemeente. Toch zijn er op het gebied van demografie belangrijke aandachtspunten. Zo is er sprake van een sterke vergrijzing en ontgroening. Wat dat laatste betreft, kan ontgroening versterkt worden door drie oorzaken: onvoldoende woningaanbod voor starters (zie zoekrichting 2), onvoldoende werk (zie versterken bedrijventerreinen), en opleidings- en ontwikkelingsmogelijkheden voor vakmensen.

Programmatische triple helix aanpak versterking economie en arbeidsmarkt

In samenwerking tussen de overheid (gemeente, provincie), semioverheid (OMU, ROM, AVRES), het bedrijfsleven in Vijfheerenlanden en een ROC-onderwijsinstelling (zoals bijvoorbeeld het Da Vinci-college in Gorinchem) zien wij een grote kans om een forse bijdrage te leveren aan een betere verhouding tussen arbeidsmarkt en economie. Een gebundelde programmatische aanpak waarin vergroting van het volume aan bedrijfshuisvesting, verbetering van de kwaliteit van bedrijventerreinen, het vasthouden van jongeren, en een aantrekkelijk klimaat voor professionele ontwikkeling worden gecombineerd. Dit vraagt om een integrale benadering waarin

revitalisering van (delen van de) bedrijventerreinen, een publiek-private samenwerking (pps) als middel om groei en productiviteit te verhogen en het bezien of vakopleidingen op MBO (depondance) mogelijk zijn.

De kansen voor deze zoekrichting rust op een viertal pijlers, te weten:

Realisatie van een regionaal bedrijventerrein;

binnen de samenwerking van de Utrechtse gemeenten en de provincie staan drie regionale bedrijventerreinen op de planning. Deze drie regionale bedrijventerreinen van grote omvang ontlasten de druk op groei en uitbreiding van alle individuele bedrijventerreinen en voorkomen verdergaande wildgroei of verrommeling van het landschap. Voor een dergelijk regionaal bedrijventerrein kan de gemeente Vijfheerenlanden zich kandideren. Wij denken dat een dergelijk regionaal terrein natuurlijk bijdraagt aan de werkgelegenheid in de Vijfheerenlanden, en voorziet in extra bedrijfsgerelateerde inkomsten voor de gemeente. Het levert daarnaast belangrijke bijdragen aan oplossingen bij andere gemeenten door de mogelijkheid te bieden knelpunten door verplaatsing van bedrijven op te lossen. En dat geldt natuurlijk ook binnen Vijfheerenlanden zelf. Het biedt ruimte om vraagstukken in Leerdam voor bedrijven met veel vestigingsplaatsen, of in Ameide (vergroeiing woon en bedrijfsmatige functionaliteiten) op te lossen.

Het herstructureren van (delen van de)

bedrijventerreinen; de bedrijventerreinen in Leerdam, Meerkerk en Vianen zijn deels verouderd, waarmee de aantrekkelijkheid voor nieuwe bedrijven vermindert. De gemeente Vijfheerenlanden kent een redelijke dichtheid van vestigingen, maar is zeker geen koploper. De OMU (Ontwikkelings Maatschappij Utrecht) heeft extra investeringsruimte gekregen van de aandeelhouder, de provincie Utrecht, om panden die voor de markt niet aantrekkelijk zijn, of bij vernieuwbouw, renovatie of nieuwbouw te weinig rendement opleveren, aan te kopen. Voor alle bedrijventerreinen zijn er panden aan te wijzen, die leeg staan of waarvan de functie (bijvoorbeeld kantoorfunctie) niet meer aansluit op de vraag op de markt.

Het creëren van een kennis- en opleidingscentrum; het vorige punt biedt de mogelijkheid om aan de “hardwarekant” een pand te verwerven dat voldoet aan het realiseren van een kennis- en opleidingscentrum. Een dergelijk centrum kan ondersteunend zijn aan het binden van jonge professionals en vakmensen en kan een aanjaagfunctie hebben voor nieuwe bedrijvigheid. Er zijn geschikte locaties beschikbaar om dit centrum te vestigen. Vanwege het verstoren van de markt kunnen deze locaties niet opgenomen worden in dit rapport.

Het gebruik maken van een MKB-deal; de provincie Utrecht heeft voor een drietal plaatsen in Utrecht West een MKB-deal gesloten. Aan de deal zijn concrete projecten gekoppeld. De deal komt voort uit het landelijke programma MKB-deal van Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, aangevuld met cofinanciering van de provincie Utrecht, de gemeente Woerden, en bijdragen van de betrokken bedrijven en onderwijsinstellingen. Deze lijn past naadloos op de ambities van Vijfheerenlanden om stimulansen te realiseren voor economie en arbeidsmarkt, o.a. door een vakopleiding binnen de gemeente tot stand te brengen.

Benutten en inkleuren van zoekrichting 2 “Wonen” en zoekrichting 3 “Fietsnetwerken”; voor het faciliteren van de arbeidsmarkt en het voorkomen dat jonge beroepskrachten weg trekken zijn de zoekrichtingen 2 “wonen” en 3 “fietsnetwerken” meer dan behulpzaam. Het verruimen van het aanbod van starterswoningen en het verbeteren van bereikbaarheid door een fijnmaziger fietsnetwerk en het versterken van OV-knooppunten ondersteunt voornoemde actielijnen sterk. Zeker gegeven het feit dat de mobiliteit van middelbaar en lager opgeleiden beperkter is dan bij hoogopgeleiden.

Er zijn twee randvoorwaarden die aan deze zoekrichting verbonden zijn, namelijk:

Organiseren in triple helix verband; de gedeelde ambities, de concreetheid, en de in potentie beschikbare middelen, maken deze zoekrichting bijzonder interessant. Het vraagt een organisatievorm die niet alleen programmatisch is, maar ook te kenmerken is als een triple helix-samenwerking. Dit is zeker niet uniek in Nederland. Met name de laatste jaren is daar -bijvoorbeeld in de regiodeals- veel ervaring mee opgedaan. Desalniettemin is het ook een samenwerkingsvorm waar deskundigen en beslissers uit verschillende werelden, met ieder een eigen gerichtheid en taal, moeten worden samen gebracht.

Tempo en opportuniteit; de kansen die er liggen voor deze zoekrichting 11 worden ook gekenmerkt door kansen die zich nu voordoen. Het is het combineren van beleidsdoelen met opportuniteit. En het zijn kansen die vragen om snel starten en meters maken. Tempo en opportuniteit zijn bij deze zoekrichting doorslaggevend in het boeken van succes.

3.4 Drie interessante zoekrichtingen

De interessante zoekrichtingen zijn qua impact en/of potentie o.b.v. de analyse en het onderzoek iets beperkter dan de 'relevante' zoekrichtingen hierboven. Máár, desalniettemin zijn ze bijzonder interessant om na te jagen en te realiseren. Voor elke zoekrichting geldt ook dat de kansen op succes aannemelijk zijn. We bespreken ze hieronder één voor één.

De toenemende druk op de bestaande mobiliteitsnetwerken en de vergrote aandacht voor duurzamere en gezondere manieren van vervoer zorgen ervoor dat er steeds meer aandacht uitgaat naar het regionale fietsnetwerk. In de Mobiliteitsvisie (2020) heeft de gemeente de ambities voor de komende jaren geconcretiseerd. Deze zoekrichting richt zich daarom voornamelijk op het verbinden van het beleid van de provincie met de mogelijkheden die de gemeente Vijfheerenlanden ziet.

Een aantal van deze maatregelen zijn ook al opgenomen in de planning van de projecten. De grootste kansen op dit vlak lijken te liggen in de faciliteiten en infrastructuur rondom het fietsnetwerk binnen de gemeente Vijfheerenlanden:

Fietsparkeerplaatsen; Vanuit de provincie Utrecht zijn subsidies beschikbaar om fietsparkeerplaatsen bij bushaltes te realiseren⁴. Deze kosten worden voor 100% door de provincie vergoed. Hierop is door de gemeente Vijfheerenlanden een eerste inventarisatie gemaakt van mogelijke locaties (o.a. halteplaatsen rotonde Hagenweg en rotonde Lange Dreef, bushalte Nieuwe Rijksweg Lexmond, bushalte De Zoom Lexmond, bushaltes op Lekdijk bij Tienhoven, Station Leerdam). De gemeente Vijfheerenlanden zal in overleg met de provincie moeten kijken welke locaties daadwerkelijk in aanmerking komen voor de subsidieregeling van de provincie.

Verbetering Openbaar vervoer (OV) -punten; Vanuit de provincie Utrecht loopt een uitvoeringsprogramma voor het verbeteren van OV-knooppunten⁵. Op dit moment loopt er een traject bij het OV-knooppunt Lekdijk in Vianen. Het programma van de provincie is vooralsnog gericht op het behalen van quick wins. Mogelijk voldoet het overstappunt in Lexmond ook aan de vereisten. Dit moet door Vijfheerenlanden in overleg met de provincie worden onderzocht.

Zoekrichting 6 Vitale wijken

Het ministerie van BZK is, mede op initiatief van vele gemeenten, waaronder een smaldeel uit de G32, voornemens om in de nieuwe regeerperiode een hernieuwde inzet te hebben op het verbeteren van leefbaarheid/sociaal economische status van kwetsbare wijken, veelal in een stedelijke context. Daarbij zal de nadruk liggen op een integrale en interbestuurlijke aanpak op de leefdomeinen wonen, werk en inkomen, scholing en veiligheid, additioneel op de sectorale aanpakken op die leefdomeinen. Vanuit grote steden is daar meer dan voldoende animo voor. Vanuit meer landelijke/kleinstedelijke gemeenten is het echter nog zoeken naar gemeenten waar die problematiek

4 www.decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Historie/Utrecht/642930/CVDR642930_1.html

5 www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/mobiliteit/ov-knooppunten

in passende mate speelt of waar de randvoorwaarden voor een bestuurlijk vernieuwende integrale aanpak in voldoende mate aanwezig zijn. Te onderzoeken is of Vijfheerenlanden hierin met haar twee wijken 'De Hagen – Vianen' en 'Leerdam West – Leerdam' een bijdrage kan leveren én tegelijkertijd twee van haar eigen kwetsbare wijken een impuls kan geven.

De aanpak vanuit het Rijk zal niet gericht zijn op het beschikbaar stellen van geld, maar op het vanuit verbinding tussen tal van beleidsthema's werken aan de benodigde verandering in de wijken. Samenwerken met het Rijk brengt daarmee voor Vijfheerenlanden concreet:

- aandacht en 'discipline';
- kennis/kunde en toegang tot veel praktijk uit andere gemeenten;
- als nodig: Procesmiddelen om bijv. coalities/allianties tot stand te brengen.

Het is aan Vijfheerenlanden en BZK om deze concrete afspraken verder vorm te geven. Dat gesprek is ambtelijk/bestuurlijk opgestart tijdens het werken aan de propositie.

Zoekrichting 8 Cultuur

In de gemeente Vijfheerenlanden is de basislaag van het culturele aanbod goed op orde. Er is één nationaal museum: het Glasmuseum in Leerdam. Dit museum, in combinatie met de glasfabriek in Leerdam, is een belangrijke trekpleister voor de kern Leerdam. De provincie stimuleert Kunst, Cultuur en erfgoed in de gehele provincie. Die steun bestaat uit een aantal componenten (niet uitputtend!): (1) voor selecte instellingen exploitatiesubsidies (uitsluitend voor kasteelmusea, die in Vijfheerenlanden niet gevestigd zijn), (2) projectgebonden subsidies voor specifieke ontwikkeling, (3) exploitatiesubsidies voor cultuureducatie en (4) kennis en kunde ter beschikking stellen in de vorm van een Erfgoed Expert Team. Deze steunmogelijkheden bieden een aantal concrete kansen om ambities/behoefte vanuit Vijfheerenlanden én de provincie elkaar te laten versterken.

Het Glasmuseum kent uitdagingen in de huidige exploitatie én de huisvesting/plek in de stad kan ook beter. Hier is de kans dat de provincie bij kan springen in het als eerste ontwikkelen van een goed toekomstbestendig plan t.b.v. het behoud van het immateriële erfgoed 'ambacht van glasblazen' door het Erfgoed Expert Team in te zetten, natuurlijk in gesprek met het Glasmuseum. Contacten en eerste afspraken zijn tijdens het opstellen van deze propositie gemaakt. Daarna zou ook het nieuwe provinciaal museumbeleid 2021-2025 (in 2021 vastgesteld, in 2022 onder voorbehoud van vaststelling Kadernota 2021 door PS van kracht) kunnen bijdragen aan de daadwerkelijke verbouwing/verhuizing van het museum. Hiertoe is € 500.000,- per jaar beschikbaar (provincie breed). Daarnaast zou, mits huisvesting in een Rijksmonument gekozen wordt, nog een fors aanvullend bedrag beschikbaar zijn voor huisvesting/verbouwing. Tot slot wordt op dit punt (Glasmuseum) nog verkend of/hoe steun aan het festival 'Cities of Glass' vorm zou kunnen krijgen.

Daarnaast heeft de provincie ambities voor de inzet van cultureel erfgoed. Zeker als dat kan in combinatie met actuele beleidsmatige uitdagingen. Zo zou gedacht kunnen worden aan de Lekdijk, de energietransitie én cultureel erfgoed op/rond de dijk. Rond zulke meervoudige projecten sluit de provincie 'erfgoed-deals'. Met VHL kan verkend worden of er tot een passende deal gekomen kan worden: daartoe zijn een vijftal ideeën geformuleerd die nader met de provincie verkend moeten worden (2 plekken in de SEEF-ontwikkeling, de skeletten-vondst in Vianen en het Stuwcomplex Hagestein). NB: deze laatste gedachte verkeert nog in een premature fase, zicht op haalbaarheid is beperkt.

Tot slot wordt door VHL en de provincie nader bekeken of het theater in Vianen meer/aanvullende steun kan krijgen vanuit de coronamiddelen t.b.v. ondersteuning van de culturele sector.

3.5 Drie complexe zoekrichtingen

De complexe zoekrichtingen kennen of weinig/ geen haalbaarheid en/of een complex stakeholderveld, waardoor het ingewikkeld is tot resultaat te komen. Daarmee zijn ze niet irrelevant of onaantrekkelijk, maar is ons advies hier niet of slechts heel selectief op in te zetten. Het gaat om de volgende zoekrichtingen:

Zoekrichting 4 Versterken vitaliteit binnensteden

Deze zoekrichting bestaat uit het losweken van investeringen voor het aanpakken van de vitaliteit van de binnensteden van met name Vianen en Leerdam. Hierbij gaat het om het ter hand nemen van leegstand van onrendabele panden. Dit zijn panden die niet automatisch door de markt van functie veranderen. Het gaat om kantoorpanden, winkelpanden en ook om bedrijfspanden die niet meer in stadskernen passen. De investeringsvehikels die in deze verkenning zijn geraadpleegd zijn ofwel incidenteel, of richten zich bij voorkeur op bedrijfspanden op bedrijventerreinen. Een voorbeeld van incidentele mogelijkheden is de subsidieregeling vitaliteit binnensteden/dorpskernen/winkelcentra. Hier is voor € 80.000 per gemeente beschikbaar.

Het interessante van deze zoekrichting is dat het veel ervaren meerwaarde bij de gemeenschap oplevert, en een impuls geeft aan de leefbaarheid en vitaliteit van binnenstedelijk gebied. Binnenstedelijke ontwikkeling is een speerpunt bij de provincie en op termijn komt er mogelijk ook investeringsruimte beschikbaar vanuit het ministerie van EZ voor herstructurering van winkelgebieden.

Dit vraagt ook om een specifieke maatwerk-aanpak. Een aanpak waarbij de vitaliteit van de binnenstad centraal staat en waarbij betrokken partijen (eigenaren, gemeenten, investeerders, makelaars, partijen met grote posities) vanuit aanbod (wat kan ik bijdragen aan een oplossing) komen tot allianties en deals.

Daarmee is deze zoekrichting als zodanig (nu) minder kansrijk, máár er is wel aanvullende steun losgekregen, en er zijn mogelijkheden gecreëerd voor zoekrichting 11. Zoekrichting 4 is daarom deels opgenomen onder de eerder behandelde zoekrichting 11.

NB: ook de mogelijkheden onder zoekrichting 6 kunnen een positief effect hebben op de vitale binnensteden.

Zoekrichting 5 Energie / duurzaamheid

Een beleidsmatige en uitvoeringstechnische opgave van forse omvang: de energietransitie én de klimaatadaptatie. Voor het thema energie is net de RES afgesloten tussen de Utrechtse RES-regio-gemeenten, waaronder Vijfheerenlanden. De RES-aanpak heeft ambities gesteld waaraan ook Vijfheerenlanden zich bestuurlijk heeft gecommitteerd. Deze zoekrichting is 'afgefallen' omdat bleek dat er al veel steunmogelijkheden zijn waarbij Vijfheerenlanden en de provincie samenwerken. Daarnaast is de constatering dat Vijfheerenlanden vanuit energie-perspectief bezien eigenlijk geen unieke kenmerken of een uniek aanbod heeft: de bestuurlijke ambities in bijdrage aan de regionale opgave zijn niet bijzonder of zwaarwegend. En er is geen specifiek energie-perspectief rond de gemeente waarop aangetakt kan worden (noch vanuit provincie als vanuit Rijk). Daarbij is een complicerende factor dat de gemeente Vijfheerenlanden fysiek 'los' staat van de overige RES-gemeenten door de Lek als barrière: fysieke verbindingen voor bijv. stroom of restwarmte zijn daardoor complexer om aan te leggen tussen VHL en de rest van de RES-regio. Dit maakt het uitdagender om tot win-win oplossingen te komen met regionale partners.

Kortom: er zijn in de regio vele reguliere mogelijkheden om samen te werken in de regio (met bijv. Lopikerwaard en/of Lekstroom – waarbij Vijfheerenlanden op dit moment bij beide níét is aangesloten) rond de realisatie van de RES. Er is geen echt aanknopingspunt om gezamenlijk tot een aanvullende ambitie of samenwerking te komen.

Zoekrichting 7 Vitale kernen

De provincie heeft een fraai aanbod aan steunmaatregelen vanuit de Agenda Vitaal Platteland (AVP), waarbij de gemeente Vijfheerenlanden zonder twijfel meer aanspraak kan maken op middelen door slimmer aan te sluiten op deze regeling (zie bijvoorbeeld ook zoekrichting 9/10 rond natuur). Tegelijkertijd: er is eigenlijk geen provinciale ruimte of Rijksruimte om méér te doen dan deze al geboden mogelijkheden. Voor het Rijk geldt dat de focus ligt op regio's waarin ook bevolkingskrimp een grote rol speelt. Voor de provincie geldt dat de middelen beperkt zijn en dat de steun op dit thema moeilijk te differentiëren is tussen Vijfheerenlanden en andere gemeenten. Daarmee zijn de bestaande regelingen binnen AVP zeker interessant, met name voor de kleine kernen (onder de 8000 inwoners), en zou de gemeente VHL hier ook optimaal van moeten proberen te profiteren. Als geheel is de zoekrichting voor de gehele gemeente echter minder opportuun.

3.6 Een buitencategorie zoekrichting

Zoekrichting 1 Afromen belasting over uitgekeerde claim Niemans

Deze zoekrichting is "buitencategorie" en tegelijkertijd rood gekleurd. Dat betekent dat wij in potentie de zoekrichting bijzonder interessant achten, maar tegelijkertijd niet kansrijk. De signalen vanuit het Rijk over mogelijkheden op deze zoekrichting zijn negatief.

Deze zoekrichting gaat uit van het beginsel dat in de casus 'Niemand' publiek geld (de € 92 miljoen schadeloosstelling)

via Niemand als belastingafdracht (winstbelasting, dividendbelasting) terug zou vloeien naar de schatkist van het Rijk. En dat deze extra belastinginkomsten de ruimte zou kunnen bieden om op enigerlei wijze ingezet worden t.b.v. Vijfheerenlanden. De analyse tijdens het onderzoek naar de propositiemogelijkheden wijst uit dat deze mogelijkheid interessant wordt gevonden en op veel steun binnen de Vijfheerenlanden kan rekenen, maar tegelijkertijd bij het ministerie van Financiën weinig aanknopingspunten biedt. Het Rijk maakt geen koppelingen tussen inkomsten en uitgaven in de Rijksbegroting. Alle inkomsten gaan 'op de grote hoop' en zijn daarmee niet inzetbaar voor specifieke uitgaves. Het aanbrenge van zo'n koppeling zou tot onwenselijke precedentwerking leiden en de transparantie van de Rijksbegroting is een groot nationaal belang.

De zoekrichting kent twee verschillende waarderings.

Inhoudelijk is de zoekrichting interessant omdat het een basis kan creëren voor het instellen van een investeringsfonds waarin Vijfheerenlanden en BZK (en mogelijk de provincie) gelijkelijk geld storten en die is voorzien van een agenda en governance (model Regiodeal). Tegelijkertijd -en dat is de andere waardering- lijkt deze propositie weinig kansrijk. De gesprekken en afgegeven signalen vanuit het Rijk stemmen daarin somber.

Mocht er -onverwacht- toch ruimte komen dan kan gedacht worden aan een investeringsfonds.

1. De vorm van een investeringsfonds zou vorm kunnen krijgen volgens het model regiodeal voor meer de regio waar de Vijfheerenlanden deel van uit maakt: bijvoorbeeld de regio Alblasserwaard - Vijfheerenlanden, waarbij een focus ligt op Vijfheerenlanden. Dan lekt een deel van het geld weer weg naar collega-gemeenten, maar wordt het voor BZK (en dus 't Rijk) uitlegbaarder waarom dit gebeurt. Aanleidingen zijn te vinden in de herindelingen recentelijk, de positie t.o.v. de Randstad, het opgaveprofiel van die regio en het provinciegrens-overschrijdende karakter.
2. De vorm van een investeringsfonds Vijfheerenlanden, waarin Rijk, Vijfheerenlanden en mogelijk ook de provincie participeren. Deze vorm is een noviteit (een fonds voor één gemeente) en daarmee minder kansrijk. Ook hier natuurlijk met een benodigde vorm van interbestuurlijke governance.

NB: er ligt momenteel nog géén inhoudelijk kader of denkprofiel waar zo'n fonds op gericht zou moeten zijn en de onderlinge governance en afstemming in de regio is complex en tijdrovend. VHL zou hierin dan, al dan niet met de provincie(s), kunnen optrekken, maar staat dan ook aan de lat voor de organisatie en kwaliteit.

HOOFDSTUK 4

Wat biedt en vraagt een hernieuwd perspectief?

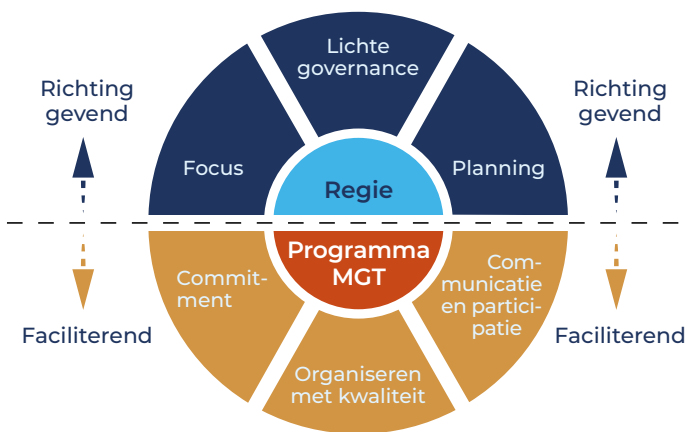
In voorliggende propositie heeft Berenschot een weging meegegeven van de 11 te onderscheiden zoekrichtingen. Het is aan de gemeente Vijfheerenlanden om deze weging om te zetten in een eigen afweging om op basis daarvan gericht de propositie om te zetten naar een resultaat middels een uitvoeringsagenda. Nagenoeg iedere omzetting van een zoekrichting naar een uitvoeringsagenda vraagt een programmatische aanpak. In dit afsluitende hoofdstuk gaan we in op de aspecten die een rol spelen bij de programmatische werkwijze. Daarnaast sluiten we af met een aanpak op hoofdlijnen.

4.1 Aspecten van de programmatische aanpak Vijfheerenlanden

Hierin spelen een aantal aspecten een belangrijke rol.

In onderstaande figuur zijn de acht aspecten geordend. Sommige aspecten geven richting aan de realisatie, andere aspecten zijn meer faciliterend, ondersteunend of randvoorwaardelijk van aard.

Centraal staan echter twee aspecten die cruciaal zijn voor de realisatie. Dit zijn:

Programmamanagement per zoekrichting; de zoekrichtingen vragen om een programmatische aanpak. Er zijn meerdere bestuurders en afdelingen, maar ook meerdere partners van medeoverheden bij betrokken. De effectiviteit van het programma wordt daarmee niet bepaald door wie er over gaat, maar hetgeen bereikt kan worden. Het gericht zijn op doelen en resultaten in een complex speelveld met een tijdelijke werkstructuur is hierbij kenmerkend.

Centrale regie op hoofdlijnen; het belang van de zoekrichtingen als ook het programmatische karakter vragen om een centrale regie op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Bestuurlijk is het college regisseur. Grote/omvangrijke zoekrichtingen, zoals zoekrichting 2 “wonen” en zoekrichting 11 “Economie, arbeidsmarkt en onderwijs” zijn geholpen met een bestuurlijk regisseur, een lid uit het college. Daarnaast is het verstandig dat één lid van het college van B&W de overall coördinatie voert in de rol van programma-bestuurder. In de ambtelijke organisatie is het verstandig om bijvoorbeeld de directie de overall regie te laten voeren. En verantwoordelijkheden voor realisatie van zoekrichtingen te beleggen bij individuele ambtelijk regisseurs. Naast het college en de ambtelijke organisatie adviseren wij de gemeenteraad regelmatig te informeren en in positie te brengen om zo

te kunnen sturen op te behalen resultaten. Ook dient verantwoording over voortgang en bereikte resultaten binnen het politiek-bestuurlijk overleg een plaats te krijgen.

De drie aspecten, die richting geven aan de omzetting van zoekrichtingen naar een uitvoeringsagenda, zijn:

Lichte governance; het hebben en in praktijk brengen van een inspirerende agenda is primair het belang van de (gemeenschap en het gebied van de) gemeente Vijfheerenlanden. De gemeente staat hierbij niet alleen. De provincie Utrecht, het ministerie van BZK en andere organisaties voelen een medeverantwoordelijkheid, er op gericht om het belang van de gemeenschap zo min mogelijk te schaden. En er op gericht om de jonge gemeente een steun in de rug te geven. In het vertalen van zoekrichtingen naar betekenisvolle resultaten is de betrokkenheid van BZK en de provincie Utrecht blijvend van belang. Om deze betrokkenheid een gezicht te geven, wordt niet gekozen voor een zware governance, maar meer voor een programmatische aanpak waar met deskundigen en verantwoordelijken van Vijfheerenlanden, BZK en de provincie Utrecht (en anderen) resultaten worden geboekt. Bij die programmatische aanpak is de Vijfheerenlanden leidend. De provincie Utrecht en het ministerie van BZK blijven echter betrokken. Dat betekent dat -mochten er bestuurlijke knelpunten ontstaan die vragen om een bestuurlijke interventie bij BZK of bij de provincie- dat de bestuurlijke lijnen zoals in dit traject ontwikkeld, ook weer benut kunnen worden. Dus, via de topambtenaren en bestuurders die inhoudelijk verantwoordelijk zijn voor de verschillende beleidsterreinen die verbonden zijn aan de zoekrichtingen in deze propositie. Gegeven de aard van de meeste zoekrichtingen ligt het in de praktijk het meest voor de hand om de provincie als eerste aanspreekpunt te zien.

Focus (keuzes maken); de omzetting van zoekrichtingen naar een resultaat is een bestuurlijke verantwoordelijkheid. Deze verantwoordelijkheid krijgt invulling door ambtelijk handelen op een programmatische wijze. Zowel bestuurlijk, maar zeker ambtelijk is het noodzakelijk keuzes te maken waarop de gemeente wel/niet inzet, gegeven beschikbare tijd, aandacht en realisatiekracht. Dit vraagt focus. Beter vier zoekrichtingen programmatisch met veel aandacht, beleidskracht en uitvoeringskracht tot resultaat brengen, dan 11 zoekrichtingen half proberen verder te brengen.

Planning (verschillende snelheden); het gelijktijdig boeken van resultaten heeft vanuit bestuur en ambtelijke top natuurlijk veel aantrekkelijkheid te bieden. Regie en voortgang worden zo eenvoudig bediend. Toch ontstaat zicht op resultaten ook vanuit opportuniteit en vanuit planningen die moeilijk of niet beïnvloedbaar zijn door de gemeente. Opportuniteiten ontstaan bijvoorbeeld omdat plots panden op de markt komen of omdat er door een nieuw kabinet interessante beleidsintensivering worden aangekondigd die uitstekend passen bij een zoekrichting. En planningen worden binnen Vijfheerenlanden bepaald, maar ook daar buiten doordat beleidsbeslissingen regionaal, provinciaal of landelijk op de agenda staan. Dat vraagt van de gemeente een strakke sturing en regie enerzijds, en een lenige houding naar de planning van gekozen zoekrichtingen anderzijds.

Tot slot zijn er een drietal aspecten die faciliterend en ondersteunend zijn. Het gaat hierbij om:

Organiseren met kwaliteit; de dagelijkse operatie bij Vijfheerenlanden loopt met of zonder deze propositie gewoon door. Voor de project- en investeringsagenda is de vertaling van de propositie naar relevante resultaten wel van grote betekenis. Het is van belang dat een aantal zoekrichtingen op een programmatische wijze ter hand worden genomen. Dat vraagt ook adequate bemensing. Ambtenaren die resultaatgericht zijn, krachtig zijn in projectmatig werken en in netwerken. Tenslotte is creatief en associatief denken cruciaal om tot resultaten te komen. Het is woekeren met beschikbaar talent, waarmee de eerder genoemde focus ook vanuit dit element meer dan wenselijk is.

Veel commitment; zonder commitment komt er geen resultaat. Voorliggende propositie is alleen tot stand gekomen vanuit het commitment van het bestuur van Vijfheerenlanden, de DG van BZK, de gedeputeerde van de provincie Utrecht en niet te vergeten de ambtelijke aanspreekpunten bij provincie en ministerie en de ambtelijke top bij de gemeente. Aangejaagd door de programmatische aanpak in deze fase, leidend tot voorliggende propositie. Straks is dit commitment blijvend noodzakelijk. Op voorhand is dat commitment aanwezig, maar erosie door de waan van de dag en naderende verkiezingen ligt op de loer. Anders gezegd; het commitment moet ook na 1 juli 2021 blijvend aangejaagd en gestimuleerd blijven worden om tot goede resultaten te komen.

Open communicatie en gerichte participatie; wat betreft de communicatie naar de gemeenschap van Vijfheerenlanden is een open houding blijvend gewenst. Wat betreft een actievere betrokkenheid vanuit een meer participatieve houding is vooral de aard van de zoekrichting bepalend. Waar een participatieve samenwerking bij bijvoorbeeld “vitale wijken” niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk is, is dat bij het creëren van een investeringsfonds Vijfheerenlanden minder of niet op zijn plaats. De bijdrage aan of het versterken van het resultaat zou ons inziens leidend moeten zijn bij de vraag of, en zo ja hoe intens, de participatie vorm gaat krijgen.

Het nieuwe perspectief voor de Vijfheerenlanden krijgt met deze propositie kleur. En wel op drie manieren:

Creëren van doorbraken; de propositie en de omzetting naar resultaten kan bij dossiers die moeilijk tot afronding komen om formele of procedurele redenen leiden tot doorbraken. Bijvoorbeeld bij “wonen” waar regulier het dossier rond Leerdam lijkt vast te lopen, maar waar vanuit een andere framing en het samen brengen van urgentie, expertise en bestuurlijke wil een doorbraak wordt gecreëerd.

Gebundelde focus; op een aantal zoekrichtingen hebben de verschillende overheden belangen en beleidsspeerpunten. Door het inhoudelijk slim verbinden van deze beleidsspeerpunten en daaraan gerelateerde kennis en middelen ontstaat gebundelde focus. Goede voorbeelden hierbij zijn de zoekrichtingen natuur en recreatie en de zoekrichting vitale wijken.

Beleidsintensiveringen; bij beleidsintensiveringen ontstaat de mogelijkheid om bij vraagstukken die wel belangrijk zijn voor de gemeente, maar niet persé een topprioriteit zijn, de mogelijkheden om het beleid te intensiveren. Zoals bij fietsstallingsmogelijkheden en vitale binnensteden.

Het nieuwe perspectief heeft ook bijeffect. In de afgelopen periode heeft de organisatie van de Vijfheerenlanden nadrukkelijk gewerkt in netwerken om het perspectief langs de genoemde drie lijnen te realiseren. Daarmee is de kennis van aanpakken en vaardigheden verder verdiept, die, los van de oogst die voort kan komen uit de propositie, wordt gewaardeerd. Daarnaast zijn natuurlijk ook relaties benut, ververst, verbreed of tot stand gebracht tussen ambtenaren van Vijfheerenlanden en andere overheidsorganisaties die ook voor het reguliere werk van waarde kunnen zijn.

4.2 Aanpak en planning

De voorliggende propositie geeft zicht op kansrijke mogelijkheden voor een inspirerende agenda. Het onderzoek en ook de weging brengt het bestuur van een overzicht van mogelijkheden naar inzicht in kansrijkheid en potentie. Natuurlijk is voor de gemeenschap niet het overzicht of het inzicht van belang, maar het uitzicht. Wat gaan we realiseren en waar leidt die realisatie toe.

Dat betekent dat deze propositie een eerste essentiële stap is. Maar die eerste stap dient gevolgd te worden door nog een drietal stappen. De aanpak voor het vervolg en de te ondernemen stappen zien er als volgt uit:

Bestuurlijk richting geven; voorliggend rapport waarin de propositie is weergegeven is ons advies. Natuurlijk is de gemeente Vijfheerenlanden nauw betrokken geweest bij de analyse en totstandkoming. Toch blijft het de analyse van Berenschot. Het is aan het bestuur om zelf een weging te maken, keuzes te maken en daarmee richting te geven. Het wedden op alle paarden is ons inziens onverstandig. Scherpe kaders en gerichte keuzes meegeven achten wij bijzonder gewenst. En dat kan -denken wij- uitstekend op basis van voorliggende propositie. Wij denken dat het voor een aantal zoekrichtingen wenselijk of zelfs noodzakelijk is dat hierover voor het zomerreces in juli 2021 besluitvorming over plaats vindt.

Inrichten en operationaliseren; deels parallel moet gestart worden met het inrichten en operationaliseren van de regie en het programmanagement. De bouwstenen hiervoor zijn eerder in dit hoofdstuk meegegeven. Vanzelfsprekend kan het bestuur en de ambtelijke top hier een eigen kleur aan geven. Wij denken dat het voor de meeste zoekrichtingen aanvaardbaar is dat het inrichten en operationaliseren in de zomerperiode plaats vindt. Voor zoekrichting 2 en 11 denken wij dat hier een hoger tempo is gewenst en dat al voor het zomerreces de vertaling van zoekrichting naar resultaat ter hand wordt genomen. Dat betekent dat er tenminste een tijdelijke programma-organisatie in de eerste helft van juli gevormd en aan de slag is.

Omzetten naar betekenisvolle resultaten; feitelijk en materieel zullen veel van de betekenisvolle resultaten pas in 2022 en later gerealiseerd zijn. Wij denken dat het verstandig is om de uitvoerings- en samenwerkingsafspraken en besluiten uiterlijk eind 2021 voor de gekozen zoekrichtingen gereed te laten zijn. De huidige urgentie en het actuele commitment erodeert gedurende de tijd. Binnen de gemeente, bij provincie en Rijk. Anders gezegd; het ijzer moet je smeden als het heet is.

BIJLAGE

Subsidiemogelijkheden per zoekrichting

Onderstaand treft u een lijst met beknopt de subsidiemogelijkheden van de EU, het Rijk, de provincie Utrecht en externe partijen per zoekrichting. De lijst dient gelezen te worden met de notie dat het 'net' breed is uitgeworpen. De toepasbaarheid van deze lange lijst met regelingen is om deze reden sterk afhankelijk van onder andere de mate waarin de gemeente Vijfheerenlanden daadwerkelijk projecten gaat doen die in deze regelingen worden genoemd, en of de projecten ook in meer detail voldoen aan de vereisten naar de regeling. Voor nadere informatie over de subsidiemogelijkheden kunt u contact opnemen met de subsidieverstrekende partij.

Zoekrichting	Subsidiemogelijkheden	Partij
Af fromen claim Niemans		
Wonen	Woningbouwimpuls 3e tranche¹ De vraag naar woningen is sterk toegenomen, maar de bouw van woningen is achtergebleven. Hierdoor is er nu een groot tekort aan betaalbare en geschikte woningen. Met de regeling Woningbouwimpuls kunnen gemeenten een bijdrage van het Rijk krijgen om dit tekort op te lossen. Voor deze derde tranche is in totaal ca. €250 miljoen beschikbaar.	Rijk
	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï² Het doel van de Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï (Ssv) is het beperken van de geluidsbelasting vanwege wegen en spoorwegen aan woningen, gebouwen en terreinen, dan wel het beperken van het geluidsniveau binnen woningen of gebouwen.	Rijk
	Uitvoeringsverordening subsidie bodemsanering provincie Utrecht³ Het doel van de uitvoeringsverordening subsidie bodemsanering provincie Utrecht (BODEMU) is het financieel steunen van bodemsanering door eigenaars of erfpachters van de verontreinigde grond waarop zij wonen en het stimuleren van bodemonderzoek en -sanering door gemeenten in de provincie Utrecht.	Provincie Utrecht
	Uitvoeringsverordening subsidie Versnelling woningbouw provincie Utrecht 2021-2024⁴ Het doel van de Uitvoeringsverordening subsidie Versnelling woningbouw provincie Utrecht 2021-2024 (VWBU) is het stimuleren van activiteiten om de woningbouw te versnellen, door in te spelen op veranderende omstandigheden en gebruik te maken van voortschrijdende inzichten, nieuwe kansen en innovaties.	Provincie Utrecht
Fietsnetwerken	Uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2023⁵ In het Uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2023 is budget opgenomen voor bijdragen aan gemeenten voor de realisatie van een vlot, veilig en comfortabel Regionaal fiet-snetwerk. Alle gemeenten kunnen – volgens de vereisten van de daarvoor ingerichte subsidieverordening - bij de provincie een aanvraag indienen voor een financiële bijdrage aan projecten die deze doelstelling ondersteunen.	Provincie Utrecht
	Meerjarige intentieovereenkomst U10/U16⁶ ⁷ Specifiek voor het thema fiets is in najaar 2020 een meerjarige intentie overeenkomst met de U10/U16 getekend met daarin concrete invulling van projecten (drie projecten in 2022 en 2023).	Provincie Utrecht
	Subsidies Agenda Vitaal Platteland⁸ De subsidies van de Agenda Vitaal Platteland hebben tot doel om iedereen in de provincie Utrecht te stimuleren om het landelijk gebied mooier en vitaler te maken. Met subsidie voor samenhang en publieksbereik van regionale routenetwerken wil de provincie ervoor zorgen dat het routenetwerk geoptimaliseerd wordt voor gebruik, beleving en dat de kwaliteit waar dat nodig is verbeterd wordt. Zo kan subsidie worden aangevraagd voor ideeën die een bijdrage leveren aan het optimaliseren en of verbeteren van het recreatienetwerk fietsen. ⁹	Provincie Utrecht
	Uitvoeringsverordening subsidies mobiliteit 2020-2023¹⁰ Op grond van deze uitvoeringsverordening kunnen subsidies worden aangevraagd voor activiteiten die gericht zijn op het stimuleren van het gebruik van de fiets. Activiteiten bestaan uit infrastructurele maatregelen, quick wins, kennisontwikkeling, verkenningen, (permanente) verkeerseducatie en netwerken en profilering. ¹¹	Provincie Utrecht
	Mobiliteitsfonds¹² Het doel van het Mobiliteitsfonds (MF) is het faciliteren van de bereikbaarheid van heel Nederland door veilige, innovatieve en duurzame mobiliteit van personen en goederen. Het mobiliteitsfonds is onderdeel van het programma MIRT. Voor onderdelen kan echter in de meeste gevallen apart subsidie aangevraagd worden.	Rijk

1 www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/woningbouwimpuls

2 www.bureausaneringverkeerslawaaï.nl/lokale-sanering-3/subsidie/

3 www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/bodemsanering-gemeentegrond#:~:text=Het%20maximale%20subsidiebedrag%20per%20aanvraag,een%20bijdrage%20in%20de%20saneringskosten.&text=Met%20behelp%20van%20de%20Uitvoeringsverordening,in%20uw%20situatie%20gesubsidieerd%20wordt.

4 www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/uitvoeringsverordening-subsidie-versnelling-woningbouw-2021-2024

5 www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/uitvoeringsprogramma_fiets_2019-2023.pdf

6 www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Milieu-en-Mobiliteit/2020/16-september/13:00/2020MM14-SB-intentieovereenkomst-met-de-U10-gemeenten-over-verbetering-fietsnetwerk.pdf

7 www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/documenten/Projectenlijst-intentieovereenkomst-Provincie-Utrecht-U10.pdf

8 www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/agenda-vitaal-platteland

9 Subsidies voor het platteland | provincie Utrecht (provincie-utrecht.nl)-

10 www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/mobiliteit

11 www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/mobiliteit#waarvoor

12 www.vng.nl/wetsvoorstellen/wet-mobiliteitsfonds

Zoekrichting	Subsidiemogelijkheden	Partij
Afromen claim Niemans	<p>Vitaliteit binnensteden, dorpskernen/winkelcentra</p> <p>Subsidie vitaliteit binnensteden/dorpskernen/winkelcentra¹³ Per 1 juli 2021 wordt gestart met een subsidieregeling die overheid, ondernemers en vastgoedeigenaren in samenwerking tot een PvA laat komen ter ondersteuning van de vitaliteit van binnensteden.</p> <p>Ideële fondsen (met name financieringen en donaties, maar bijvoorbeeld Hendrick de Keyser verwerft ook zelf):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erfgoedvereniging Heemschut¹⁴ • Hendrick de Keyser Huizen bewaren voor de toekomst¹⁵ • Restauratiefonds¹⁶ • K.F. Hein Fonds. Het doel van de K.F. Hein Stichting (KFHEIN) is het ondersteunen van organisaties en instellingen in de regio Utrecht die actief zijn op het gebied van monumentenzorg, natuurbehoud, volksgezondheid, cultuur, volksontwikkeling en maatschappelijk werk.¹⁷ <p>(semi-)commerciële erfgoedontwikkelaars en -investeerders:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BOEi – restaureren, herbestemmen van cultureel erfgoed¹⁸ • MeyerBergman Erfgoed Groep¹⁹ • Hermon Erfgoed²⁰ • Redes, bijzondere objecten²¹ <p>Enkele beleggers op het gebied van kleinschalige woonzorgconcepten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thomashuis, een thuis voor mensen met een verstandelijke beperking²² • Zorghotels, de Gouden Leeuw groep²³ • Domus Magnus – wonen met zorg voor ouderen²⁴ 	Provincie Utrecht
Energie/ duurzaamheid	<p>Klimaatadaptatie: Impulsregeling klimaatadaptatie²⁵</p> <p>Het doel van de Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (TIK) is door middel van het verstrekken van specifieke uitkeringen decentrale overheden in staat te stellen tot het versneld uitvoeren van kosteneffectieve maatregelen en voorzieningen die bijdragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast of het beperken van de gevolgen van droogte of overstromingen in hun werkregio. Vijfheerenlanden werkt samen aan de Regionale Adaptatie Strategie in de werkregio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.</p> <p>Uitvoeringsverordening subsidie energietransitie provincie Utrecht 2020²⁶</p> <p>Het doel van de Uitvoeringsverordening subsidie energietransitie provincie Utrecht 2020 (USET) is het stimuleren van activiteiten om de energietransitie te versnellen, door in te spelen op veranderende omstandigheden en gebruik te maken van voortschrijdende inzichten, nieuwe kansen en innovaties. Via de Uitvoeringsverordening subsidies energietransitie kan de provincie gemeenten ondersteunen. Altijd onder voorwaarde van cofinanciering. Dit betreft bijdragen voor procesaanpakken, onderzoek etc. Geen investeringsbijdragen. Er is ongeveer € 3 mln. per jaar beschikbaar voor deze subsidie voor alle gemeenten, maar ook woningcorporaties en collectieven van inwoners en bedrijven etc.</p> <p>Regeling specifieke uitkering extern advies warmtetransitie²⁷</p> <p>Het doel van de Regeling specifieke uitkering extern advies warmtetransitie (EAWT) is het ondersteunen van gemeenten bij het voorbereiden, opstellen en uitwerken van een Transitievisie Warmte (TVW).</p> <p>European City Facility²⁸</p> <p>Het doel van de European City Facility (EUCF) is het ondersteunen van Europese gemeenten en lokale overheden bij de ontwikkeling van investeringsconcepten met betrekking tot de implementatie van activiteiten uit hun klimaat- en energieactieplannen. In aanmerking voor ondersteuning komen gemeenten en lokale overheden uit de EU-lidstaten en het Verenigd Koninkrijk. De EUCF heeft een voorkeur voor aanvragen van samenwerkende gemeenten/lokale overheden. Maximale bijdrage is €60.000,-.</p>	Rijk Provincie Utrecht Rijk EU

13 www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/documenten/Ingekomen-stukken-van-GS-naar-PS/Statenvoorstel-binnensteden-definitief-010220221.pdf

14 www.heemschut.nl/

15 www.hendrickdekeyser.nl/

16 www.restauratiefonds.nl/

17 www.kfhein.nl/wat-doen-wij/monumenten

18 www.boei.nl/

19 www.mbegroep.nl/

20 www.hermonerfgoed.nl/

21 www.redres.nl/diensten/aankoop/

22 www.thomashuis.nl/

23 www.degoudenleeuwgroep.nl/zorghotels

24 www.domusmagnus.com/

25 www.klimaatadaptatienederland.nl/overheden/sra/impulsregeling-klimaatadaptatie/

26 www.provincie-utrecht.nl/actueel/nieuws/subsidie-voor-energietransitie

27 www.expertisecentrumwarmte.nl/extern+advies+warmtetransitie/default.aspx

28 www.eucityfacility.eu/home.html

Zoekrichting	Subsidiemogelijkheden	Partij
Afromen claim Niemans	<p>European Local Energy Assistance Facility²⁹ Het doel van de European Local Energy Assistance Facility (ELENA) is het ondersteunen van steden en regionale overheden bij investeringen in herbruikbare energie en energie-efficiency initiatieven. Subsidie is beschikbaar voor technische assistentie. Onder technische assistentie kan bijvoorbeeld worden verstaan: haalbaarheidsonderzoek, marktonderzoek, structurering van programma's, ondernemingsplan, energie audits en kosten verbonden aan de voorbereidingen noodzakelijk voor de deelname aan tenders. Personeelskosten kunnen ook in aanmerking komen voor subsidie.</p> <p>Programma Klimaatadaptatie 2020-2023³⁰ Er komt een subsidieverordening (gereguleerd in de zomer) indicatie per aanvraag: 5.000-25.000eu.</p> <p>Met de Verordening subsidies POP3 2014-2020³¹ Provincie Utrecht (POP3U) wil de provincie Utrecht met middelen uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) aansluiten bij de beleidsdoelen uit de Agenda Vitaal Platteland en de realisatie van die doelen. Deze regeling is begin 2021 met twee jaar verlengd.</p> <p>Stikstof³² Rijksregeling in 3 tranches. Voor eerste tranche is ca €6 mln voor de provincie Utrecht beschikbaar.</p>	<p>EU</p> <p>Provincie Utrecht</p> <p>Provincie Utrecht</p> <p>Rijk</p>
Vitale wijken	<p>Lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken (LPAPA)³³ Op basis van de Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken (LPAPA) kan aan een gemeente jaarlijks een uitkering worden verstrekt voor de uitvoering van een lokaal preventieakkoord of een lokale preventieaanpak.</p> <p>Stichting DOEN³⁴ Het doel van Stichting DOEN is het ondersteunen van zowel kleine als grote initiatieven die bijdragen aan een groenere, socialere en creatievere samenleving.</p> <p>Beleidsregel tegemoetkoming amateursportorganisaties en verhuurders sportaccommodaties COVID-19³⁵ Het doel van de Beleidsregel tegemoetkoming amateursportorganisaties en verhuurders sportaccommodaties COVID-19 (TAVSO) is het beperken van de financiële schade die amateursportorganisaties ervaren als gevolg van de maatregelen ter bestrijding van de verdere verspreiding van COVID-19 en het stimuleren dat verhuurders van sportaccommodaties de huur van amateursportorganisaties kwijtschelden.</p> <p>FNO (Stichting Fonds NutsOhra)³⁶ Het doel van FNO is het stimuleren van initiatieven die kansen vergroten voor kwetsbare mensen.</p> <p>Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen³⁷ De Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS) is gericht op het op orde krijgen van het binnenklimaat in schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs in verband met de uitbraak van Covid-19. Verder wordt hiermee de bouw- en installatiebranche gestimuleerd.</p> <p>Regeling specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COVID-19³⁸ Het doel van de Regeling specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COVID-19 (SUZIJ) is bijdragen aan de instandhouding van zwembaden en ijsbanen die getroffen zijn door de maatregelen ter bestrijding van de verdere verspreiding van COVID-19.</p> <p>Regeling Sportakkoord 2020-2022³⁹ Het doel van de Regeling Sportakkoord 2020-2022 (RSAKK) is het ondersteunen van gemeenten bij de uitvoering van een lokaal sportakkoord of een living lab (uitkering kan jaarlijks verstrekt worden).</p>	<p>Rijk</p> <p>Stichting</p> <p>Rijk</p> <p>Stichting</p> <p>Rijk</p> <p>Rijk</p> <p>Rijk</p>

29 www.eib.org/en/products/advising/elena/index.htm#

30 www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/energie-en-klimaat/op-weg-naar-een-klimaatbestendig-utrecht/programma-klimaatadaptie

31 www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/landbouw/plattelandsontwikkelingsprogramma-pop3

32 www.provincie-utrecht.nl/actueel/nieuws/provincie-neemt-deel-aan-vrijwillige-opkoopregeling-veehouderijen

33 www.dus-i.nl/subsidies/specifieke-uitkering-preventieakkoord

34 www.doen.nl/

35 www.wetten.overheid.nl/BWBR0044752/2021-05-15#:~:text=1%20De%20minister%20kan%20op,verdere%20verspreiding%20van%20COVID%2D19.

36 www.fnozorgvoorkansen.nl/

37 www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/suvis

38 www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-financiele-regelingen/overzicht-financiele-regelingen/regelingen-sportsector

39 www.wetten.overheid.nl/BWBR0043381/2021-03-04

Zoekrichting	Subsidiemogelijkheden	Partij
Afromen claim Niemans	<p>Stichting Welzijn Senioren, ook wel Stichting Vierkerkenhuis⁴⁰ Het doel van de Stichting Welzijn Senioren, ook wel Stichting Vierkerkenhuis (SWS) is het bevorderen van het sociale welbevinden van senioren vanaf 55 jaar, wonende in verzorgings- en verpleeghuizen, hospices en andere woonvormen in binnen- en buitenland.</p> <p>Stimuleringsregeling e-health thuis⁴¹ Doel van de Stimuleringsregeling e-health thuis (SET) is het stimuleren van activiteiten ten behoeve van het opschalen en borgen van het gebruik van e-health toepassingen die ondersteuning of zorg aan cliënten thuis faciliteren, zodat zij langer zelfstandig thuis kunnen wonen. Het innovatiecluster bestaat uit minimaal één zorgaanbieder en één inkoper (zorgverzekeraar, gemeente, zorgkantoor). De gemeente moet dus als inkoper fungeren oom aanspraak te maken op de regeling.</p> <p>Beleidskader sport en bewegen⁴² Het beleidskader sport en bewegen 2021-2025 laat zien met welke ambities, acties en middelen de provincie Utrecht bijdraagt aan een sterker sport- en beweegklimaat. Pijlers in het beleidskader sport en bewegen van de provincie Utrecht zijn sport in de openbare ruimte, duurzame sport en inclusieve sport.</p>	Stichting Rijk Provincie Utrecht
Kleine kernen	<p>Agenda Vitaal Platteland⁴³ De agenda Vitaal Platteland van de provincie Utrecht kent mogelijkheden tot het ondersteunen van lokale initiatieven ter bevordering van de versterking van de leefbaarheid in kleine kernen. Dit kan bijvoorbeeld gaan over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In stand houden basisvoorzieningen vanwege marktfalen • Bevordering sociale cohesie • Organisatie culturele en of gemeenschappelijke activiteiten <p>Regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting (Volkshuisvestingsfonds)⁴⁴ Op basis van het Volkshuisvestingsfonds (VHF), dat officieel bekendstaat als de Regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting, kunnen specifieke uitkeringen worden verstrekt aan gemeenten om de woonkwaliteit en leefomgeving in de meest kwetsbare gebieden te verbeteren om zo te komen tot een leefbare en duurzame woonomgeving.</p>	Provincie Utrecht Rijk
Cultuur	<p>Fonds erfgoedparels⁴⁵ Dit fonds is specifiek ingesteld om bij te dragen aan de restauratie van Rijksmonumenten binnen de provincie Utrecht die geen woonhuis zijn. Voor 2022 is €5,2 beschikbaar voor restauratie rijksmonumenten.</p> <p>Subsidierегeling instandhouding monumenten⁴⁶ Het doel van de Subsidierегeling instandhouding monumenten (SIM) is het financieel ondersteunen van eigenaren van rijksmonumenten bij de instandhouding.</p> <p>Subsidierегeling restauratie klinkend erfgoed⁴⁷ Doel van de Subsidierегeling restauratie klinkend erfgoed (RKERF) is het stimuleren van de restauratie van klinkend erfgoed (beiaarden, orgels, maar ook kleinere klinkende onderdelen van rijksmonumenten zoals luidklokken en uurwerken).</p> <p>Subsidierегlement Koninklijke Bibliotheek 2019⁴⁸ Het doel van het Subsidierегlement Koninklijke Bibliotheek 2019 (SBKB2019) is het aansturen van het netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen, het in stand houden van de landelijke digitale bibliotheek en het verzorgen van een bibliotheekvoorziening van noodzakelijk omgezette werken voor personen met een handicap.</p> <p>Uitvoeringsverordening subsidie Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam provincie Utrecht⁴⁹ Het doel van de Uitvoeringsverordening subsidie Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam provincie Utrecht (NHWSAU) is om het militaire werelderfgoed (gebouw en landschap) van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam beter te verbinden, te versterken en te verzelfstandigen.</p>	Provincie Utrecht Rijk Rijk Koninklijke bibliotheek Provincie Utrecht

40 www.stichtingwelzijnsenioren.nl/

41 www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/stimuleringsregeling-ehealth-thuis-set

42 www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2021-02/Beleidskader%20Sport%20en%20bewegen%202021-2025.pdf

43 www.provincie-utrecht.nl/oket/subsidies/agenda-vitaal-platteland

44 www.wetten.overheid.nl/BWBR0044932/2021-05-07

45 www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/cultuur-en-erfgoed/erfgoedparels

46 www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/subsidie-instandhouding-rijksmonumenten

47 www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/subsidie-instandhouding-rijksmonumenten/welke-kosten-zijn-subsidiabel/instandhoudingsubsidie-voor-orgels-en-luidklokken

48 www.wetten.overheid.nl/BWBR0041687/2018-12-18

49 www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/verordening_nieuwe_hol_waterlinie_en_stelling_van_amsterdam.pdf

Zoekrichting	Subsidiemogelijkheden	Partij
Afromen claim Niemans	<p>BNG Cultuurfonds⁵⁰ Het doel van het BNG Cultuurfonds (CBNG) is het stimuleren van activiteiten op het gebied van kunst en cultuur, die belangrijk zijn voor gemeenten en hun beleid.</p>	Fonds
	<p>Deelregeling kunst opdracht - Mondriaan Fonds⁵¹ Doel van de Deelregeling kunst opdracht (KOMF) is het stimuleren van opdrachtgevers om relevante artistiek inhoudelijke projecten tot stand te brengen die publiek toegankelijk zijn. De bijdrage is bedoeld voor de productie van publiek toegankelijke kunstwerken. Het kan gaan om een eenmalige opdracht aan één of meerdere kunstenaars of juist een langere samenwerking, bijvoorbeeld door een museum met een kunstenaar, waarbij het intensief volgen en tonen van werk of de productie van nieuw werk voor een periode van maximaal 4 jaar centraal staat.</p>	Fonds
	<p>Uitvoeringsverordening subsidie cultuur en erfgoed provincie Utrecht 2020-2023⁵² Met behulp van de Uitvoeringsverordening subsidie cultuur en erfgoed provincie Utrecht 2020-2023 (SCEU20) wil de provincie Utrecht zich inzetten voor het versterken van de culturele infrastructuur en het behouden, benutten en beleven van cultureel erfgoed.⁵³</p>	Provincie Utrecht
	<p>Uitvoeringsverordening subsidie instandhouding molens provincie Utrecht⁵⁴ Het doel van de Uitvoeringsverordening subsidie instandhouding molens provincie Utrecht (MOLENU) is het stimuleren van de instandhouding van als rijksmonument aangewezen molens. Molens zijn relatief kostbaar in onderhoud en ze brengen te weinig geld op om ze in goede staat te houden. Via het Rijk is subsidie beschikbaar voor onderhoud.⁵⁵ Dit bedrag is echter niet voldoende voor het in stand houden van de molens op de lange termijn. Daarom wil de provincie Utrecht hierin ondersteunen. Voor restauraties kunnen moleneigenaren bovendien een aanvraag indienen bij ons Fonds Erfgoedparels. We willen alle rijksmonumentale molens gelijk behandelen. Daarom stelt de provincie Utrecht per 2021 een subsidieregeling open voor het professioneel onderhoud en het draai- en maalvaardig houden van rijksmonumentale molens. De subsidieregeling zal in overleg met het Platform Utrechtse Molens worden uitgewerkt.</p>	Provincie Utrecht
	<p>Steunpakket Utrechtse cultuur- en erfgoedsector Cultuur- en erfgoedinstellingen met een regionale functie die door de gevolgen van de coronacrisis zwaar zijn getroffen kunnen in aanmerking komen voor steun van de provincie Utrecht. Het steunpakket kent een totaalbedrag van 6 miljoen euro, waarvan in de eerste fase ongeveer 3,5 miljoen is uitgegeven aan in totaal ruim 100 diverse aanvragen.</p>	Provincie Utrecht
Natuur	<p>Bomenfonds - Bijdrageregeling voor herstelwerkzaamheden aan monumentale bomen⁵⁶ De Bomenstichting heeft het Bomenfonds ingesteld, een bijdrageregeling voor herstelwerkzaamheden aan monumentale bomen (BOOM).</p>	Fonds
	<p>Regeling bijzondere subsidies waterkeren en waterbeheren⁵⁷ Met de Regeling bijzondere subsidies waterkeren en waterbeheren (RBSWW) verleent het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat subsidies voor noodzakelijke verbeteringen aan primaire waterkeringen, zodat deze weer voldoen aan de geldende veiligheidsnormen.</p>	Rijk
	<p>Subsidieregeling opruiming drugsafval provincie Utrecht 2021-2024⁵⁸ Het doel van de Subsidieregeling opruiming drugsafval provincie Utrecht 2021-2024 (ODAU) is het ondersteunen van projecten gericht op herstel van bodem en oppervlaktewater in geval van dumping van drugsafval.</p>	Provincie Utrecht
	<p>Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021⁵⁹ Het doel van de Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021 (TSUB2021) is om door middel van het verstrekken van specifieke uitkeringen provincies en gemeenten in staat te stellen een aantal taken op het gebied van bodemsanering goed af te ronden en nieuwe bodemkwaliteitsopgaven te signaleren en daarop te reageren met een passende aanpak.</p>	Provincie Utrecht

50 www.keunstwurk.nl/fonds/bng-cultuurfonds/

51 www.mondriaanfonds.nl/aanvraag/kunst-opdracht/

52 www.provincie-utrecht.nl/oket/subsidies/cultuur-en-erfgoed

53 www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-06/_Beleidsprogramma%20cultuur%20en%20erfgoed%202020-2023%20DEF%2003.pdf

54 www.provincie-utrecht.nl/oket/subsidies/instandhouding-molens#:~:text=Hoogte%20van%20subsidie%2Fmaximaal%20subsidiebedrag,euro%20per%20molen%20per%20jaar.

55 www.wetten.overheid.nl/BWBR0032075/2016-02-18

56 www.bomenstichting.nl/images/1808pdf/toelichting-aanvraagformulier-Bomenfonds-2016.pdf

57 www.wetten.overheid.nl/BWBR0019518/2015-07-01

58 www.provincie-utrecht.nl/actueel/nieuws/subsidieregeling-opruiming-drugsafval-2021-2024

59 www.innofunding.nl/nl/nieuws/30/03/21/nieuweregeling-voor-bodemsanering-en-bodemkwaliteitsopgaven/

Zoekrichting	Subsidiemogelijkheden	Partij
Afromen claim Niemans	<p>Uitvoeringsverordening aankoopsubsidie NNN-gronden provincie Utrecht⁶⁰ Het doel van de Uitvoeringsverordening aankoopsubsidie NNN-gronden provincie Utrecht (NNNU) is het stimuleren van de aankoop van gronden die als 'nog te realiseren natuur' in het Natuur Netwerk Nederland (NNN) liggen. Het gaat daarbij meestal om landbouwgrond die wordt omgezet naar natuur. Daarnaast stimuleert de regeling het beëindigen van pachtovereenkomsten op gronden binnen het NNN, zodat ook hier natuur kan worden gerealiseerd.</p>	Provincie Utrecht
	<p>Uitvoeringsverordening subsidie biodiversiteit provincie Utrecht⁶¹ Het doel van de Uitvoeringsverordening subsidie biodiversiteit provincie Utrecht (BIODIVUT20) is het bevorderen van activiteiten gericht op behoud of herstel van de biodiversiteit in de provincie Utrecht. Subsidie kan aangevraagd worden voor functieverandering voor het omzetten van landbouwgrond naar natuurterrein en voor investeringsmaatregelen.</p>	Provincie Utrecht
	<p>Verordening subsidies POP3 2014-2020 Provincie Utrecht⁶² Met de Verordening subsidies POP3 2014-2020 Provincie Utrecht (POP3U) wil de provincie Utrecht met middelen uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) aansluiten bij de beleidsdoelen uit de Agenda Vitaal Platteland en de realisatie van die doelen. De provincie Utrecht kent binnen het POP3-programma het onderdeel LEADER dat subsidie biedt voor vernieuwende initiatieven van onderop. De subsidie is beschikbaar voor specifiek aangestelde gebieden: Weidse Veenweiden, Utrecht Oost, en Polders met Waarden (gedeeltelijk) in Vijfheerenlanden.</p>	Provincie Utrecht
	<p>SMP⁶³ Wanneer er bij ruimtelijke ontwikkelingen beschermde soorten in het geding zijn en er verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden overtreden, is er een ontheffing van de Wnb nodig. Om te voorkomen dat er voor elke activiteit opnieuw ontheffing moet worden gevraagd, biedt de Wnb de mogelijkheid tot gebiedsontheffing, op basis van een soortenmanagementplan (SMP), voor een groter gebied en met een langere looptijd, van bijvoorbeeld 10 jaar. In de stedelijke gebieden stimuleert de provincie gemeenten om in te zetten op een gebiedsgerichte aanpak op basis van een SMP. Het is aan te raden om hierbij samenwerking te zoeken met partners zoals de woningbouwverenigingen. Subsidie kan worden aangevraagd voor het opstellen van een SMP ten behoeve van het kunnen aanvragen van een gebiedsgerichte ontheffing.</p>	Provincie Utrecht
	<p>Agenda vitaal platteland⁶⁴ De Agenda Vitaal Platteland biedt verschillende mogelijkheden voor ondersteuning met de 'voucher regeling' en 'groen aan de buurt' binnen het thema beleefbare natuur, en subsidie voor 'aanleg kleine landschapselementen' binnen het thema landschap.</p>	
	<p>Subsidieverordening natuur- en landschapsbeheer⁶⁵ Subsidie voor beheer van bos- en natuurterreinen en agrarisch natuurbeheer.</p>	
Recreatie en toerisme	<p>Regeling specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COVID-19⁶⁶ Het doel van de Regeling specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COVID-19 (SUZIJ) is bijdragen aan de instandhouding van zwembaden en ijsbanen die getroffen zijn door de maatregelen ter bestrijding van de verdere verspreiding van COVID-19.</p>	Rijk
	<p>Regeling Sportakkoord 2020-2022⁶⁷ Het doel van de Regeling Sportakkoord 2020-2022 (RSAKK) is het ondersteunen van gemeenten bij de uitvoering van een lokaal sportakkoord of een living lab (uitkering kan jaarlijks verstrekt worden).</p>	Rijk
	<p>Uitvoeringsverordening subsidie recreatie en toerisme 2016-2019 provincie Utrecht⁶⁸ Met de Uitvoeringsverordening subsidie recreatie en toerisme 2016-2019 provincie Utrecht (ARETOERU) ondersteunt de provincie Utrecht activiteiten gericht op de thema's merkversterking, versterken recreatief hoofdnetwerk, accommoderen recreatiedruk, innovatief toeristisch ondernemerschap, transitie recreatieschappen en oprichting routebureau.</p>	Provincie Utrecht

60 www.provincie-utrecht.nl/oket/subsidies/aankoop-van-nnn-gronden#Waarvoor

61 www.provincie-utrecht.nl/oket/subsidies/biodiversiteit-leefgebieden-bedreigde-soorten#waarvoor

62 www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/landbouw/plattelandsontwikkelingsprogramma-pop3#uitvoering

63 www.provincie-utrecht.nl/oket/subsidies/biodiversiteit-soortenmanagementplan-smp

64 www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-12/Programmaplan%20AVP%202021.pdf

65 Natuurbeheer en landschapsbeheer | provincie Utrecht (www.provincie-utrecht.nl)

66 www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-financiële-regelingen/overzicht-financiële-regelingen/regelingen-sportsector

67 www.wetten.overheid.nl/BWBR0043381/2021-03-04

68 www.provincie-utrecht.nl/oket/subsidies/recreatie-en-toerisme

Zoekrichting	Subsidiemogelijkheden	Partij
Afromen claim Niemans	<p>Beleidskader sport en bewegen⁶⁹ Het beleidskader sport en bewegen 2021-2025 laat zien met welke ambities, acties en middelen de provincie Utrecht bijdraagt aan een sterker sport- en beweegklimaat. Pijlers in het beleidskader sport en bewegen van de provincie Utrecht zijn sport in de openbare ruimte, duurzame sport en inclusieve sport.</p> <p>Agenda Vitaal Platteland⁷⁰ De agenda Vitaal Platteland van de provincie Utrecht kent mogelijkheden tot het ondersteunen van recreatie met de regelingen 'optimaliseren routenetwerken' en 'recreatiebanken'.</p>	<p>Provincie Utrecht</p> <p>Provincie Utrecht</p>
Versterking integraliteit mobiliteit-bedrijventerreinen-arbeidsmarkt	<p>Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds Gemeenten (A+O fonds Gemeenten)⁷¹ Het doel van het Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds Gemeenten (AOSFGEM) is het stimuleren van arbeidsmarkt- en opleidingsprojecten binnen gemeenten door te inspireren en ondersteunen bij organisatieontwikkeling en professionalisering van medewerkers.</p> <p>Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving⁷² Op basis van de Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving (SUTOTH) kan aan een gemeente eenmalig een specifieke uitkering worden verstrekt ter bestrijding van de kosten die gemaakt worden voor het in dienst nemen van werknemers en voor de inhuur van ter beschikking gestelde arbeidskrachten om tijdelijk een deel van de toezicht- en handhavingstaken uit te voeren en daaraan rechtstreeks ondersteuning te bieden.</p> <p>Uitvoeringsverordening mobiliteit⁷³ Op grond van deze uitvoeringsverordening kunnen subsidie aangevraagd worden voor activiteiten op het gebied van mobiliteit die bijdragen aan de uitvoeringsprogramma's voor fiets, verkeersveiligheid, openbaar vervoer, infrastructuur en multimodale knooppunten.</p> <p>Human Capital agenda onderwijs en arbeidsmarkt⁷⁴ Nader te bepalen; afhankelijk van nog op te stellen voorwaarden impulsbudget.</p>	<p>Fonds</p> <p>Rijk</p> <p>Provincie Utrecht</p> <p>Provincie Utrecht</p>

Financieringsmogelijkheden EU

- Europese Investeringsbank
- Invest EU programma (voor investeringen, innovatie en werkgelegenheid)
- European Energy Efficiency Fund (ondersteuning doelstellingen EU duurzame energie/klimaatbescherming)

69 www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2021-02/Beleidskader%20Sport%20en%20bewegen%202021-2025.pdf

70 www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/agenda-vitaal-platteland

71 www.aeno.nl/

72 www.wetten.overheid.nl/BWBR0044562/2020-12-25

73 www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/mobiliteit

74 www.vindsubsidies.nl/alle-subsidies/human-capital-agenda/

‘WIJ ZIJN BERENSCHOT, GRONDLEGGER VAN VOORUITGANG’

Wij zien een Nederland dat altijd in ontwikkeling is. Zowel sociaal als organisatorisch verandert er veel. Al meer dan 80 jaar volgen wij deze ontwikkelingen op de voet en werken we aan een vooruitstrevende samenleving. Daarbij staan we voor duurzaam advies en de implementatie hiervan. Altijd gericht op vooruitgang én echt iets kunnen betekenen voor mensen, organisaties en de maatschappij.

Alles wat we doen, is onderzocht, onderbouwd en vanuit meerdere invalshoeken bekeken. In ons advies zijn we hard op de inhoud, maar houden rekening met de menselijke maat. Onze adviseurs doen er alles aan om complexe vraagstukken om te zetten naar praktische oplossingen waar u iets mee kan. Wij geven advies en bieden digitale oplossingen waarbij we ons focussen op:

- Toekomst van werk en organisatie
- Energietransitie
- Transformatie van zorg
- Transformatie van openbaar bestuur

Berenschot Groep B.V.

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Postbus 8039, 3503 RA Utrecht

030 2 916 916

www.berenschot.nl